

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

циклу професійної підготовки (варіативна частина)

Соціально-психологічний практикум

Для підготовки фахівців
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності: 053 Психологія (3 курс)
за освітньо-професійної програмою:
Психологія

Методичні рекомендації до навчальної дисципліни “Соціально-психологічний практикум” для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності: 053 Психологія складена для реалізації освітньо-професійної програми: Психологія (3 курс).

РОЗРОБНИК:

кандидат психологічних наук, доцент кафедри теоретичної та практичної психології **Н.О.Никончук**

Методичні рекомендації затверджені на засіданні кафедри теоретичної та практичної психології

“24” травня 2018 року, протокол № 12.

Схвалено методичною комісією соціально-психологічного факультету

“20” червня 2018 року, протокол №10.

ВСТУП

Програму дисципліни варіативної частини (дисципліни вільного вибору студента) «Соціально-психологічний практикум» складено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра з галузі знань 05 соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія. Вона відповідає загальним, фаховим компетентностям та програмним результатам навчання, визначених освітньо-професійною програмою.

Предметом вивчення дисципліни є психологічні засади застосування метафоричних історій (казок) у роботі практичного психолога.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Соціально-психологічний практикум» пов'язаний з курсами «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Основи психотерапії».

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета: ознайомлення майбутніх психологів з психологічними засадами застосування метафоричних історій (казок) у роботі практичного психолога.

Основні завдання курсу:

- ознайомити студентів з властивостями, функціями та регулятивними засобами метафоричних історій (казок);
- ознайомити студентів з напрямками, формами та техніками роботи з казкою;
- ознайомити студентів з технологіями та техніками створення психотерапевтичних казок;
- формувати в студентів уміння здійснювати підбір метафоричних історій та самостійно створювати авторські метафоричні історії для роботи з психологічними проблемами клієнта.

Структура курсу “Соціально-психологічний практикум”:

- Модуль 1. Теоретичні основи казкотерапії
 - Змістовий модуль 1. Метафора у розвитку особистості
 - Змістовий модуль 2. Казкотерапія у прикладній психології
- Модуль 2. Напрямки роботи з казкою
 - Змістовий модуль 3. Типологія казок у казкотерапії
 - Змістовий модуль 4. Напрямки та техніки роботи з казкою
- Модуль 3. Технологія побудови психотерапевтичної казки
 - Змістовий модуль 5. Етапи та правила побудови метафоричної історії
 - Змістовий модуль 6. Структура казкотерапевтичного заняття
- Модуль 4. Авторська казка як засіб психологічної допомоги
 - Змістовий модуль 7. Казкотерапія дитячих психологічних проблем
 - Змістовий модуль 8. Створення авторської метафоричної історії

Форми роботи. Навчальний процес включає в себе різноманітні форми та види роботи:

- будується на основі лекційних та практичних занять;
- включає індивідуальну, групову та фронтальну роботу;
- робота під керівництвом викладачів та самостійне опрацювання матеріалу;
- практичну роботу з попереднім плануванням та наступним контролем виконаних завдань.

Методи роботи. У роботі зі студентами використовуються такі основні методи:

- лекція, розповідь, пояснення, навчальна дискусія;
- аналіз літератури; конспектування першоджерел; ведення психологічного словника;
- планування і проведення практичної роботи психолога;
- підготовка звітів, виступів та безпосередні виступи за результатами власної практичної роботи;
- підготовка тематичних виступів (повідомлень) (за бажанням студента).

Засоби роботи. При освоєнні курсу студенти користуються такими основними засобами роботи:

- підручниками, посібниками, практикумами, періодичними виданнями, словниками;
- методичними рекомендаціями до навчальної дисципліни;
- інформацією з мережі Internet.

Комп’ютерне забезпечення. При підготовці до занять практичного курсу студенти користуються комп’ютерами для таких видів роботи:

- отримання інформації з мережі Internet;
- оформлення звітів.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (відповідно до ОП)

Загальні компетентності (ЗК)

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- Уміння організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- Здатність адаптуватися до нових ситуацій та бути професійно мобільним.

Програмні результати навчання (ПРН відповідно до ОП)

- Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання.
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
- Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання.
- Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.
- Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин, 4 кредити ЄКТС.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Дисципліна варіативної частини (вільного вибору студента)	
Кількість модулів - 4	Спеціальність 053 «Психологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів - 8		2 - й	2 - й
		Семестр	
		VI	VI
Загальна кількість годин – 120		Лекції:	
		2 год.	2 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2,2; самостійної роботи студента – 4,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр Освітня кваліфікація: бакалавр з психології	Практичні:	
		38 год.	10 год.
		Самостійна робота:	
		77 год.	105 год.
		Індивідуальні завдання:	
		3 год.	3 год.
		Вид контролю:	
Залік	Залік		

* Виконання ІНДЗ (ПОЗ) здійснюється за рахунок годин на самостійне опрацювання

Співвідношення кількості годин аудиторних занять та самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33% : 66%

для заочної форми навчання – 10 % : 90%

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього годин	У тому числі					Всього годин	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	інд. робота	сам. робота		лекції	практичні	лабораторні	інд. робота	сам. робота
Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КАЗКОТЕРАПІЇ												
Змістовий модуль 1. Метафора у розвитку особистості												
Тема 1. Дослідження впливу усної народної творчості на становлення особистості в психології та суміжних науках	4	2				2	4	2			2	
Тема 2. Метафора як універсальний спосіб світосприймання та світорозуміння	8		2			6	6				8	
Разом за змістовим модулем 1	12	2	2			8	12	2			10	
Змістовий модуль 2. Казкотерапія у прикладній психології												
Тема 3. Предмет та завдання казкотерапії	6		2			4	6		2		4	
Тема 4. Місце казкотерапії в різних галузях прикладної психології	12		4			8	12				12	
Разом за змістовим модулем 2	18		6			12	18		2		16	
Разом за модулем 1	30	2	8			20	30	2	2		26	
Модуль 2. НАПРЯМКИ РОБОТИ З КАЗКОЮ												
Змістовий модуль 3. Типологія казок у казкотерапії												
Тема 5. Художні та дидактичні казки у роботі з дітьми.	6		2			4	6				6	
Тема 6. Психотерапевтичні, медитативні та психокорекційні казки у роботі казкотерапевта	6		2			4	6				6	
Разом за змістовим модулем 3	12		4			8	12				12	
Змістовий модуль 4. Напрямки та техніки роботи з казкою												
Тема 7. Аналіз та розказування казкових історій	6		2			4	6				6	
Тема 8. Складання та інтерпретація, переписування і дописування казок	6		2			4	6				6	
Тема 9. Казкова лялько-терапія, драматизація казок та казкова імідж-терапія.	6		2			4	6				6	
Разом за змістовим модулем 4	18		6			12	18				18	
Разом за модулем 2	30		10			20	30				30	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього годин	У тому числі					Всього годин	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	інд. робота	сам. робота		лекції	практичні	лабораторні	інд. робота	сам. робота
Модуль 3. ТЕХНОЛОГІЯ ПОБУДОВИ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ КАЗКИ												
Змістовий модуль 5. Етапи та правила побудови метафоричної історії												
Тема 10. Правила побудови та розповіді метафоричної історії за М.Ф. Вилсуорт	10		4			6	10		2		8	
Тема 11. Створення психотерапевтичної казки за Д.Бретт, Д.Гордоном та Д. Міллс, Р.Кроулі.	8		2			6	8				8	
Разом за змістовим модулем 5	18		6			12	18		2		16	
Змістовий модуль 6. Структура казкотерапевтичного заняття												
Тема 12. Робота з казкою за Т.Д.Зінкевич-Євстігнєєвою	6		2			4	6				6	
Тема 13. Структура казкотерапевтичного заняття за Т.Д.Зінкевич-Євстігнєєвою	6		2			4	6				6	
Разом за змістовим модулем 6	12		4			8	12				12	
Разом за модулем 3	30		10			20	30		2		28	
Модуль 4. АВТОРСЬКА КАЗКА ЯК ЗАСІБ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ												
Змістовий модуль 7. Казкотерапія дитячих психологічних проблем												
Тема 14. Казки у роботі з дітьми, які мають страхи, гіперактивними та агресивними дітьми	5		2			3	5		2		3	
Тема 15. Казки у роботі з сором'язливими, імпульсивними, компульсивними дітьми та дітьми перфекціоністами	5		2			3	5				5	
Тема 16. Казкотерапія сімейних стосунків та казкотерапія втрат	5		2			3	5				5	
Тема 17. Казкотерапія розладів поведінки з фізичними проявами	3					3	3				3	
Разом за змістовим модулем 7	18		6			12	18		2		16	
Змістовий модуль 8. Створення авторської метафоричної історії												
Тема 18. Підготовка авторської метафоричної історії	5		2			3	5		2		3	
• Презентація авторської метафоричної історії	4		2			2	4		2		2	
• Виконання ІНДЗ (ПОЗ)	3				3		3			3		
Разом за змістовим модулем 8	12		4		3	5	12		4		5	
Разом за модулем 4	30		10		3	17	30		6		21	
Усього за змістовими модулями	120	2	38		3	77	120	2	10		3	
Усього годин	120	2	38		3	77	120	2	10		3	

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є невід’ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- підготовка теоретичних питань, які розглядалися на лекційних заняттях;
- конспектування першоджерел;
- підготовка повідомлення;
- виконання індивідуальних наукових дослідних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до підсумкової модульної роботи;
- підготовка до заліку.

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Ці питання могли як розглядати під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані практичного заняття).
- Візьміть у бібліотеці університету (читальному залі або на кафедрі) джерела, зазначені у списку основної літератури до заняття. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання практичного заняття.
- Прочитайте ці розділи.
- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.
- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов’язаний з іншими питаннями теми.
- Для кращого засвоєння та запам’ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.
- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.
- Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв’язавши практичні завдання.

Підготовка теоретичних питань, які розглядалися на лекційних заняттях передбачає переважно повторення, узагальнення та закріплення опрацьованого матеріалу. Студенти також самостійно можуть розширити та поглибити знання з окремих питань теми лекції. До кожного із лекційних занять запропонований список літератури та контрольні питання і завдання, на які можуть орієнтуватися студенти при вивченні теоретичних питань. Алгоритм підготовки теоретичних питань, які розглядалися на лекційному занятті, близький до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичного заняття.

Конспектування першоджерел передбачає поглиблений розгляд окремих питань теми. Для конспектування можуть пропонуватися статті з фахових журналів, розділи монографій або підручників.

Алгоритм підготовки.

- Прочитайте запропоноване першоджерело.
- Правильно оформіть бібліографію першоджерела (автор, назва, вихідні дані).
- Складіть план (простий або складний).
- Для кожного пункту плану виділіть основні положення проблеми, яка висвітлюється у першоджерелі.
- Представте прочитаний текст у вигляді тез або анотації, використовуючи, при потребі, схеми, таблиці, графіки тощо.
- Для самоперевірки перекажіть статтю, використовуючи власний конспект.

Підготовка повідомлення передбачає аналіз вузької проблеми з дисципліни, яка висвітлюється у визначених першоджерелах.

Алгоритм підготовки.

- Опрацюйте літературні джерела, у яких висвітлюється тема повідомлення.
- Складіть план повідомлення.
- Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до розробленого плану. Підберіть цитати. Виділіть найважливіші результати проведеного дослідження. Виокремте приклади.
- Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми.
- Підготуйте усну відповідь на практичне заняття.

Підготовка індивідуальних наукових дослідних завдань (професійно-орієнтованих) передбачає формування в студентів умінь застосовувати знання з дисципліни у майбутній професійній діяльності. Ці завдання виконуються з опорою на алгоритм роботи над професійно-орієнтованими завданнями з психології (О.Л.Музика, В.В.Горбунова, І.С.Загурська, Т.М.Майстренко), представлений у посібнику **Професійно-орієнтовані завдання з психології /За ред. О.Л.Музики. Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир, 2010. – 587 с.**

У ході вивчення курсу „Основи казкотерапії” студенти роблять підбір метафоричних історій визнаних казкотерапевтів та самостійно створюють авторські метафоричні історії для роботи з психологічними проблемами клієнта.

Тему індивідуального наукового дослідного завдання (професійно-орієнтованого) студенти узгоджують з викладачем заздалегідь.

Алгоритм підготовки.

- Підберіть літературу, у якій розкривається тема Вашого дослідження. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Складіть план дослідження.
- Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел.
- Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану дослідження.
- Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми.
- Підберіть збірники метафоричних історій визнаних казкотерапевтів та опрацюйте їх.
- Ознайомтеся з авторськими метафоричними історіями, які можуть бути використані для роботи з психологічною проблемою клієнта.

- **Відповідно до теми Вашого дослідження підберіть 1-2 метафоричні історії, які доцільно використати для роботи з психологічною проблемою клієнта.**
- Опрацюйте першоджерела та ознайомтеся з рекомендаціями щодо створення авторських метафоричних історій:
 - покрокова програма побудови метафоричної історії (за М.Ф.Вилсуорт);
 - схема поетапного створення психотерапевтичної казки (за Д.Бретт);
 - процес формулювання основної метафори (за Д.Гордоном);
 - основні структурні компоненти терапевтичної метафори (за Д. Міллс, Р.Кроулі).
 - алгоритм складання казки (за Зінкевич-Євстігнеєвою).
- **Відповідно до теми Вашого дослідження самостійно підготуйте авторську метафоричну історію, яку можна використати для роботи з психологічною проблемою клієнта.**
- Обґрунтуйте доцільність застосування підібраних метафоричних історій та створеної самостійно.
- Результати проведеної роботи оформіть у вигляді звіту.
- Порівняйте, чи відповідає зміст Вашого звіту тим вимогам, які зазначені у пункт «Вимоги до оформлення звіту». Якщо Ваш звіт неповний, допрацюйте його.
- Скріпіть сторінки звіту степлером у верхньому лівому куту. Здайте звіт у термін, вказаний викладачем.
- Звіт є основою для виконання професійно-орієнтованого завдання на заліку.
- При здачі звітів прохання не вкладати їх у файли.

Пам’ятайте: якщо Ви не змогли самостійно знайти відповіді на питання, поставте їх викладачеві на занятті або на консультації. Ставити питання на заліку вже запізно.

Вимоги до оформлення звіту.

- Звіт друкується на стандартних аркушах паперу формату А-4.
- Звіт складає 5-10 сторінок.
- Звіт повинен мати такі складові:
 - а) титульну сторінку;
 - б) зміст;
 - в) теоретичний аналіз проблеми;
 - г) практичну частину – (1-2 метафоричні історії визнаних казкотерапевтів та 1 самостійно створену авторську метафоричну історію для роботи з психологічною проблемою клієнта;
 - д) список використаних джерел.
- У звіті мають бути посилання на опрацьовані першоджерела.
- Список використаних джерел повинен бути оформлений з урахуванням усіх бібліографічних вимог (укладений в алфавітному порядку; містити інформацію про авторів, назви публікацій, місце видання, видавництво, рік видання, сторінки тощо).

Зразок оформлення титульної сторінки звіту

<p style="text-align: center;">ЗВІТ за результатами проведеного дослідження Тема: _____ з курсу „Основи казкотерапії” студентки 34 групи денної форми навчання соціально-психологічного факультету ПОНОМАРЕНКО ОКСАНИ ВОЛОДИМИРІВНИ</p>
--

Підготовка до підсумкової модульної роботи та заліку має на меті узагальнення і систематизацію знань з дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань та завдань до ПМР або заліку.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах).
- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичних занять.
- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне завдання.

Примітка: якщо ви маєте труднощі у підготовці окремих теоретичних питань або виконанні практичних завдань, ви можете звернутися за консультацією до викладача. Час проведення консультацій зазначений у Графіку проведення консультацій (кафедра соціальної та практичної психології).

МОДУЛЬ 1.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього годин	У тому числі					Всього годин	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	інд. робота	сам. робота		лекції	практичні	лабораторні	інд. робота	сам. робота
Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КАЗКОТЕРАПІЇ												
Змістовий модуль 1. Метафора у розвитку особистості												
Тема 1. Дослідження впливу усної народної творчості на становлення особистості в психології та суміжних науках	4	2				2	4	2			2	
Тема 2. Метафора як універсальний спосіб світосприймання та світорозуміння	8		2			6	6				8	
Разом за змістовим модулем 1	12	2	2			8	12	2			10	
Змістовий модуль 2. Казкотерапія у прикладній психології												
Тема 3. Предмет та завдання казкотерапії	6		2			4	6		2		4	
Тема 4. Місце казкотерапії в різних галузях прикладної психології	12		4			8	12				12	
Разом за змістовим модулем 2	18		6			12	18		2		16	
Разом за модулем 1	30	2	8			20	30	2	2		26	

УМОВИ ОТРИМАННЯ ОЦІНКИ ЗА МОДУЛЬ 1.

Оцінка за Модуль 1. виставляється на основі оцінок, які студенти отримали на заняттях.

Кількість оцінюваних занять у модулі: 4 (4 практичні заняття).

Мінімальна кількість обов’язкових оцінок – 5 (із 8 можливих):

- 2 оцінки із 4 можливих за усні відповіді на практичних заняттях;
- 2 оцінки із 4 можливих за тести або самостійну роботу на практичних заняттях;

Обов’язкові види робіт:

- опрацювати теоретичні питання;
- опрацювати основні поняття;
- законспектувати статті;

Види робіт на вибір:

- підготувати повідомлення.

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

ЛЕКЦІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №1

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В ПСИХОЛОГІЇ ТА СУМІЖНИХ НАУКАХ

Мета: ознайомити студентів з поняттям «фольклор», властивостями, функціями та регуляційними засобами усної народної творчості.

Професійна спрямованість: розвивати понятійне мислення, удосконалювати вміння здійснювати аналіз та узагальнення теоретичного матеріалу, розширити психологічний кругозір.

1. Поняття про усну народну творчість.
2. Регулятивні властивості усної народної творчості.
3. Словниковий запас та пареміологічний мінімум людини
4. (пареміологічні дослідження Г.Л. Пермякова).
5. Загальна характеристика жанру казки.

Питання для самостійного опрацювання:

6. Жанри усної народної творчості.

Основні поняття	<i>фольклор, народна творчість (творчість народна), усна народнопоетична творчість, творчість народна усна, усність, колективність, традиційність, поліфункціональність, кліше, формула, формульність, побутування, паремії, приказки, прислів'я, казки, словниковий запас, пареміологічний мінімум, казкотерапія</i>
----------------------------	---

Література

Основна література

1. Музика О.Л. Розвиток здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Олександр Музика, Наталія Никончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С. 62-71.
2. Наговицин А.Е. Атлас сказочного мира / А.Е. Наговицин, В.И. Пономарева. – М.: Генезис, 2011. – 320 с.
3. Пермяков Г.Л. От поговорки к сказке. (Заметки по общей теории клише) / Григорий Львович Пермяков. – М. : Наука, 1970. – 240 с.
4. Притчи, сказки, метафоры в развитии ребенка. – СПб.: Речь, 2006. – 45 – 87 с.
5. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 4-22.

Додаткова література

1. Вачков И.В. Введение в сказкотерапию, или Избушка, избушка, повернись ко мне передом... – М.: Генезис, 2011. – С. 11 – 51.
2. Вачков И.В. Сказкотерапия: Развитие самосознания через психологическую сказку. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Ось-89, 2003. – 144 с.
3. Восточно-славянский фольклор: Слов. науч. и нар. терминологии /Ред кол.: К.П. Кабашников (отв. ред.) и др. – Мн.: Навука і тэхніка, 1993, – 478 с.

4. Лановик М.Б. Українська усна народна творчість: Підручник / М.Б. Лановик, З.Б. Лановик. – К.: Знання-Прес, 2005. – С. 17 – 29.
5. Никончук Н.О. Усна народна творчість як засіб ціннісної підтримки-розвитку здібностей у молодшому шкільному віці /В кн. Здібності, творчість. обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О.Моляко, О.Л.Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – С. 183 – 212.
6. Потебня А.А. Из лекций по теории словесности. Басня. Пословица. Поговорка. – Х.: Гос. изд-во Украины, 1930. – 132 с.
7. Пропп В.Я. Поэтика фольклора. Собрание трудов В.Я. Проппа /Сост. А.Н. Мартынова. – М.: Лабиринт, 1998. – 352 с.
8. Психология игры и сказки. Хрестоматия. – М. : АНО «Психологическая электронная библиотека», 2008. – 85 с.
9. Путилов Б.Н. Фольклор и народная культура; In memoriam/ СПб.: Петербургское Востоковедение, 2003. – С. 18 – 94.

Інтернет-ресурси

1. <http://infoliolib.info/philol/putilov/1.html>
2. http://www.twirpx.com/library/folk/foretales/mudrist_narodna/#group_1070

Контрольні питання і завдання

1. Дайте визначення поняття «усна народна творчість».
2. Опишіть основні властивості усної народної творчості.
3. Дайте стислу характеристику функцій, які виконує усна народна творчість.
4. Назвіть та охарактеризуйте засоби впливу в усній народній творчості.
5. Дайте стислу характеристику жанрів усної народної творчості.
6. Проаналізуйте, чим вирізняються казки з-поміж інших жанрів усної народної творчості.
7. Охарактеризуйте поняття «словниковий запас» та «пареміологічний мінімум».
8. Проаналізуйте результати пареміологічних досліджень Г.Л. Пермякова.

ПРАКТИЧНИЙ КУРС

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

МЕТАФОРА ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ СПОСІБ СВІТОСПРИЙМАННЯ ТА СВІТОРОЗУМІННЯ

Мета: ознайомити студентів з поняттям «метафора», формувати уявлення про механізми впливу метафори на особистість.

Професійна спрямованість: розвивати понятійне мислення, розширити психологічний кругозір.

1. Поняття про метафору.
2. Механізми впливу метафори на особистість.
3. Функції метафори в психотерапії.
4. Види метафор.

Основні поняття	<i>метафора, метафорична історія, епізодична метафора, наскрізна метафора, «жива» метафора, семантичний простір, семантичний резонанс</i>
------------------------	---

Законспектувати статтю	<i>Брандес В. М., Заброцький М. М., Вознюк О. В. Казка як важливий чинник розвитку людства // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2001. – №8. – С. 96-100. (http://eprints.zu.edu.ua/993/1/01bvmchr.pdf)</i>
Підготувати повідомлення	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Тувльисте П. Существует ли специфическое детское вербальное мышление? //Вопр. психол. – 1981. – № 5. – С. 34 – 42.</i>

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	4 години
▪ опрацювати основні поняття	1 година
▪ законспектувати статтю	1 година
▪ підготувати повідомлення (за бажанням студента)	за рахунок частини годин, відведених на опрацювання теоретичних питань

Оцінювання

▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ тести	1 оцінка

Література

Основна література

1. Баркер Ф. Использование метафор в психотерапии : Эффективное использование метафор и анекдотов в психотерапии / Филип Баркер ; пер. с англ. И.М. Ребейко, А.А. Рунихина. – Воронеж : Модэк, 1995. – 224 с.
2. Гордон Д. Терапевтические метафоры. – СПб.: Белый кролик, 1995. – 196 с.
3. Миллс Дж., Кроули Р. Терапевтические метафоры для детей и "внутреннего ребенка"/ Пер. с англ. Т.К. Кругловой. — М.: Независимая фирма "Класс", 2000. — С. 14 – 68 с. (http://skazkoterra.ru/upload/library/mills_crowley.pdf).
4. Музика О.Л. Розвиток здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Олександр Музика, Наталія Никончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С. 65-68.
5. Наговицин А.Е. Атлас сказочного мира / А.Е. Наговицин, В.И. Пономарева. – М.: Генезис, 2011. – 320 с.
6. Притчи, сказки, метафоры в развитии ребенка. – СПб.: Речь, 2006. – 45 – 87 с.
7. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 4-22.

Додаткова література

1. Алексеев К.И. Метафора как объект исследования в философии и психологии / К.И. Алексеев // Вопросы психологии. – 1996. – № 2. – С. 73–85.
2. Вачков И.В. Введение в сказкотерапию, или Избушка, избушка, повернись ко мне передом... – М.: Генезис, 2011. – С. 11 – 96.
3. Вачков И.В. Сказкотерапия: Развитие самосознания через психологическую сказку. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Ось-89, 2003. – 144 с.
4. Восточно-славянский фольклор: Слов. науч. и нар. терминологии /Ред кол.: К.П. Кабашников (отв. ред.) и др. – Мн.: Навука і тэхніка, 1993, – 478 с.

5. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Тихонова Е.А. Проективная психодиагностика в сказкотерапии. – СПб.: Издательство «Речь», 2003. – С. 8 – 41.
6. Пермяков Г.Л. От поговорки к сказке. (Заметки по общей теории клише) / Григорий Львович Пермяков. – М. : Наука, 1970. – 240 с.
7. Потебня А.А. Из лекций по теории словесности. Басня. Пословица. Поговорка. – Х.: Гос. изд-во Украины, 1930. – 132 с.
8. Теория метафоры: Сборник ; пер. с англ., фр., нем., исп., польск. яз. / [под ред. Н.Д. Арутюновой, М.А. Журиной]. – М. : Прогресс, 1990. – 512 с.

Інтернет-ресурси

1. http://skazkoterra.ru/upload/library/mills_crowley.pdf

Контрольні питання і завдання

1. Дайте визначення поняття «метафора».
2. Опишіть характеристики епізодичної метафори, наскрізної метафори та «живої» метафори.
3. Дайте стислу характеристику основних видів метафор.
4. Опишіть механізми впливу метафори на особистість.
5. Проаналізуйте, які функції виконує метафора у психотерапії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

ПРЕДМЕТ ТА ЗАВДАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ

Мета: ознайомити студентів з предметом та завданнями казкотерапії, сформувати в студентів загальне уявлення про застосування метафоричних історій у роботі психолога.

Професійна спрямованість: удосконалювати вміння здійснювати аналіз та узагальнення теоретичного матеріалу, розширити психологічний кругозір.

1. Предмет казкотерапії.
2. Функції казкотерапії.
3. Завдання казкотерапевта.
4. Терапевтичні можливості народних та авторських казок.
5. Жанри, які використовують у казкотерапії.

Законспектувати статтю	<ul style="list-style-type: none"> • Эльконинова Л.И. Роль волшебной сказки в психическом развитии дошкольников / Л.И. Эльконинова // Мир психологии. – 1998. – № 5. – С. 28–39 / В кн. Психология игры и сказки. Хрестоматия. – М.: АНО «Психологическая электронная библиотека», 2008. – 85 с. (http://www.klex.ru/ggr)
-------------------------------	---

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	3 години
▪ законспектувати статтю	1 година

Оцінювання

▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ тести	1 оцінка

Література

Основна література

1. Вачков И.В. Введение в сказкотерапию, или Избушка, избушка, повернись ко мне передом... – М.: Генезис, 2011. – С. 51 – 96.
2. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии. — СПб.: ООО «Речь», 2000. – С. 7 – 22.
3. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Грабенко Т.М. Практикум по креативной терапии. – СПб.: Издательство «Речь», «ТЦ Сфера», 2001. – С. 9 – 66.

Додаткова література

1. Баркер Ф. Использование метафор в психотерапии : Эффективное использование метафор и анекдотов в психотерапии / Филип Баркер ; пер. с англ. И.М. Ребейко, А.А. Рунихина. – Воронеж : Модэк, 1995. – 224 с.
2. Вачков И.В. Сказкотерапия: Развитие самосознания через психологическую сказку. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Ось-89, 2003. – 144 с.
3. Притчи, сказки, метафоры в развитии ребенка. – СПб.: Речь, 2006. – 296 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://samopoznanie.ru/schools/skazkoterapiya/>
2. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skazkoterapiya>

Контрольні питання і завдання

1. Опишіть предмет казкотерапії.
2. Які функції виконує казкотерапія?
3. Дайте стислу характеристику жанрів, які використовують у казкотерапії.
4. Проаналізуйте переваги і недоліки застосування народних та авторських казок у казкотерапії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

МІСЦЕ КАЗКОТЕРАПІЇ В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ ПРИКЛАДНОЇ ПСИХОЛОГІЇ: В АНАЛІТИЧНОМУ ПІДХОДІ, ТРАНЗАКТНОМУ АНАЛІЗІ ТА ТЕРАПІЇ МЕТАФОРАМИ

Мета: ознайомити студентів з особливостями застосування метафоричних історій в різних галузях прикладної психології.

Професійна спрямованість: удосконалювати вміння здійснювати порівняльний аналіз, розширити психологічний кругозір.

1. Вивчення казок в межах аналітичного підходу К.Г.Юнга.
2. Казкотерапія і транзактний аналіз Е.Берна.
3. Казкотерапія і терапія метафорами.

Основні поняття	<i>аналітичний підхід К.Г.Юнга, колективне несвідоме, архетип; транзактний аналіз Е.Берна, життєвий сценарій; терапія метафорами</i>
------------------------	--

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	3 години
■ опрацювати основні поняття	1 година

Оцінювання

▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ тести	1 оцінка

Література

Основна література

1. Миллс Дж., Кроули Р. Терапевтические метафоры для детей и "внутреннего ребенка"/ Пер. с англ. Т.К. Кругловой. — М.: Независимая фирма "Класс", 2000. — С. 17 – 24 с. (http://skazkoterra.ru/upload/library/mills_crowley.pdf).
2. Музика О.Л. Розвиток здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Олександр Музика, Наталія Никончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С. 63-68.
3. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 4-23.

Додаткова література

1. Дикманн Х. Юнгианський аналіз волшебних сказок. Сказание и иносказание. Приложение: Методы аналитической психологии. (Главы из книги) / Ханс Дикманн ; перевод Г.Л. Дроздецкой и В.В. Зеленского ; под общ. ред. В.В. Зеленского. – СПб. : Академический проект, 2000. – 256 с.
2. Франц М.-Л. фон. Психология сказки. Толкование волшебных сказок. Психологический смысл мотива искупления в волшебной сказке /Пер. с англ. Р.Березовской и К. Бутырина. – СПб.: Б.С.К., 1998. – 360 с.
3. Фридель Л. Образный язык народных сказок /Ленц Фридель ; пер. с нем. Т.М. Большаковой, Л.В. Куниной. – М. : Evidentis, 2000. – 328 с.
4. Юнг К.Г. Психология бессознательного / Карл Густав Юнг. – М. : АСТ : Канон+, 1998. – 400 с.

Інтернет-ресурси

1. http://skazkoterra.ru/upload/library/mills_crowley.pdf

Контрольні питання і завдання

1. Опишіть основні аспекти вивчення казки в межах аналітичного підходу К.Г.Юнга.
2. Як використовувалися метафори в межах транзактного аналізу Е.Берна?
3. Як пов'язані казкотерапія та терапія метафорами?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

МІСЦЕ КАЗКОТЕРАПІЇ В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ ПРИКЛАДНОЇ ПСИХОЛОГІЇ: В АРТ-ТЕРАПІЇ, НЛП ТА ПОЗИТИВНІЙ ПСИХОТЕРАПІЇ

Мета: ознайомити студентів з особливостями застосування метафоричних історій в різних галузях прикладної психології.

Професійна спрямованість: удосконалювати вміння здійснювати порівняльний аналіз, розширити психологічний кругозір.

1. Казкотерапія і арт-терапія.
2. Робота з метафорами в НЛП.
3. Застосування метафор в позитивній психотерапії.

Основні поняття	<i>арт-терапія, терапія метафорами, позитивна психотерапія, НЛП</i>
------------------------	---

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	3 години
▪ опрацювати основні поняття	1 година

Оцінювання

▪ усна відповідь	1 оцінка
▪ тести	1 оцінка

Література

Основна література

1. Миллс Дж., Кроули Р. Терапевтические метафоры для детей и "внутреннего ребенка"/ Пер. с англ. Т.К. Кругловой. — М.: Независимая фирма "Класс", 2000. — С. 17 – 24 с. (http://skazkoterra.ru/upload/library/mills_crowley.pdf).
2. Музика О.Л. Розвиток здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Олександр Музика, Наталія Никончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С. 63-68.
3. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 4-23.

Додаткова література

1. Психологія особистості: Словник-довідник / За редакцією П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.

Інтернет-ресурси

1. http://skazkoterra.ru/upload/library/mills_crowley.pdf

Контрольні питання і завдання

1. Як пов'язані казкотерапія та арт-терапія?
2. Опишіть специфіку роботи з метафорами в межах НЛП.
3. Проаналізуйте особливості застосування метафор в позитивній психотерапії.

МОДУЛЬ 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Всього годин	У тому числі				Всього годин	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	інд. робота		сам. робота	лекції	практичні	лабораторні	інд. робота
Модуль 2. НАПРЯМКИ РОБОТИ З КАЗКОЮ											
Змістовий модуль 3. Типологія казок у казкотерапії											
Тема 5. Художні та дидактичні казки у роботі з дітьми.	6		2			4	6				6
Тема 6. Психотерапевтичні, медитативні та психокорекційні казки у роботі казкотерапевта	6		2			4	6				6
Разом за змістовим модулем 3	12		4			8	12				12
Змістовий модуль 4. Напрямки та техніки роботи з казкою											
Тема 7. Аналіз та розказування казкових історій	6		2			4	6				6
Тема 8. Складання та інтерпретація, переписування і дописування казок	6		2			4	6				6
Тема 9. Казкова лялько-терапія, драматизація казок та казкова імідж-терапія.	6		2			4	6				6
Разом за змістовим модулем 4	18		6			12	18				18
Разом за модулем 2	30		10			20	30				30

УМОВИ ОТРИМАННЯ ОЦІНКИ ЗА МОДУЛЬ 2.

Оцінка за Модуль 1. виставляється на основі оцінок, які студенти отримали на заняттях.

Кількість оцінюваних занять у модулі: 5 (5 практичних занять).

Мінімальна кількість обов’язкових оцінок – 5 (із 10 можливих):

- 2 оцінка із 5 можливих за усні відповіді на практичних заняттях;
- 3 оцінки із 5 можливих за тести або самостійну роботу на практичних заняттях;

Обов’язкові види робіт:

- опрацювати теоретичні питання;
- опрацювати основні поняття;
- законспектувати статті.

Види робіт на вибір:

- підготувати повідомлення.

ПРАКТИЧНИЙ КУРС

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

ХУДОЖНІ ТА ДИДАКТИЧНІ КАЗКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ

Мета: ознайомити студентів з типологією казок, які застосовуються у казкотерапії, ознайомити майбутніх психологів з характеристиками метафоричних історій різних типів (художніми та дидактичними казками).

Професійна спрямованість: розвивати понятійне мислення, удосконалювати вміння здійснювати аналіз, систематизацію та узагальнення теоретичного матеріалу.

1. Типологія казок.
2. Особливості застосування художніх казок у казкотерапії.
3. Специфіка використання дидактичних казок у роботі з дітьми.

Основні поняття	казка, художня казка, дидактична казка, психотерапевтична казка, медитативна казка, психокорекційна казка
Підготувати повідомлення	Гавриченко О.В. К проблеме применения метода сказкотерапии в психолого-педагогической работе с детьми //Журн. прикладной психологии. – 2003. – № 6. – С. 21 – 25.
Законспектувати статтю	Эльконинова Л., Эльконин Б.Д. Знаковое опосредование, волшебная сказка и субъектность действия // Вестник Московского университета. – Серия 14. Психология. – 1993. – №2. – С. 62–70 / В кн. Психология игры и сказки. Хрестоматия. – М.: АНО «Психологическая электронная библиотека», 2008. – 85 с. (http://www.klex.ru/ggr)

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	2,5 години
■ опрацювати основні поняття	0,5 години
■ законспектувати статтю	1 година
■ підготувати повідомлення (за бажанням студента)	за рахунок частини годин, відведених на опрацювання теоретичних питань

Оцінювання

■ усна відповідь або повідомлення	1 оцінка
■ тести	1 оцінка

Література

Основна література

1. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Практикум по сказкотерапии. — СПб.: ООО «Речь», 2000. — 310 с.
2. Притчи, сказки, метафоры в развитии ребенка. – СПб.: Речь, 2006. – С. 236 – 255 с.

Інтернет-ресурси

3. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
4. <http://www.klex.ru/ggr>
5. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skazkoterapiya>
6. <http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>
7. <http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skazkoterapii>

Контрольні питання і завдання

1. Яка типологія казок Вам відома? Назвіть та стисло опишіть кожен тип казок, що застосовуються у казкотерапії.
2. Проаналізуйте особливості застосування художніх казок у казкотерапії. Наведіть приклад художньої казки.
3. З якою метою використовують дидактичні казки у роботі з дітьми? Наведіть приклад 1-2 казок згаданого типу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНІ, МЕДИТАТИВНІ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЙНІ КАЗКИ У РОБОТІ КАЗКОТЕРАПЕВТА

Мета: ознайомити майбутніх психологів з характеристиками метафоричних історій різних типів (психотерапевтичними, медитативними та психокорекційними казками).

Професійна спрямованість: розвивати понятійне мислення, удосконалювати вміння здійснювати аналіз, систематизацію та узагальнення теоретичного матеріалу.

1. Регулятивні можливості психотерапевтичних казок.
2. Специфіка використання медитативних казок.
3. Психокорекційні казки у роботі казкотерапевта.

Основні поняття	<i>психотерапевтична казка, медитативна казка, психокорекційна казка</i>
------------------------	--

Підготувати повідомлення	<i>Яничев П.И. Психологические функции волшебной сказки / П.И. Яничев // Журнал практического психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 27–37.</i>
---------------------------------	---

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	3,5 години
■ опрацювати основні поняття	0,5 години
■ підготувати повідомлення (за бажанням студента)	за рахунок частини годин, відведених на опрацювання теоретичних питань

Оцінювання

■ усна відповідь або повідомлення	1 оцінка
■ тести	1 оцінка

Література

Основна література

1. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Практикум по сказкотерапии. — СПб.: ООО «Речь», 2000. — 310 с.
2. Притчи, сказки, метафоры в развитии ребенка. — СПб.: Речь, 2006. — С. 236 – 255 с.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://www.klex.ru/ggr>
3. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skaskoterapiya>
4. <http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>
5. <http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skaskoterapii>

Контрольні питання і завдання

1. Проаналізуйте регулятивні можливості психотерапевтичних казок у роботі з клієнтом. Наведіть приклад 1-2 метафоричних історій згаданого типу.
2. Проаналізуйте специфіку використання в казкотерапії медитативних казок. Наведіть приклад медитивної казки.
3. З якою метою в казкотерапії використовують психокорекційні казки? Наведіть приклад кількох метафоричних історій згаданого типу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7

АНАЛІЗ ТА РОЗКАЗУВАННЯ КАЗКОВИХ ІСТОРІЙ

Мета: ознайомити студентів з напрямками, формами та техніками роботи з казками в межах казкотерапії.

Професійна спрямованість: розвивати понятійне мислення, удосконалювати вміння здійснювати аналіз та синтез наукової інформації.

1. Аналіз казок.
 - Сюжет повної чарівної казки (народження героя та перебування в батьківському домі; герой залишає батьківський дім; вибір шляху, випробовування на «добре серце» та зустріч з добрими помічниками; боротьба і перемога; шлях додому; повернення додому; весілля, коронування).
 - Вирішення казкових задач.
2. Розказування казок (нових і відомих, одній людині та групі людей).
 - Підготовка психолога до презентації (розповіді) метафоричної історії клієнту.
 - Особливості розповіді психотерапевтичної казки.
 - Розказування нової або відомої казки від третьої особи (розповідь психолога).
 - Розказування казки, яка відома усій групі.
 - Розказування відомої казки і придумування до неї продовження.
 - Групове складання казки.
 - Розказування казки від першої особи та від імені різних персонажів.

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	4 години
----------------------	----------

Оцінювання

■ тести	1 оцінка
■ усна відповідь на питання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Грабенко Т.М. Практикум по креативной терапии. – СПб.: Издательство «Речь», «ТЦ Сфера», 2001. – С. 67 – 146.
2. Притчи, сказки, метафоры в развитии ребенка. – СПб.: Речь, 2006. – 76 – 77 с.
3. Стишенок И.В. Из гусеницы в бабочку: психологические сказки, притчи, метафоры в индивидуальной и групповой работе. – М.: Генезис, 2012. – 368 с. (Розділ II).
4. Стишенок И.В. Сказки в тренинге: коррекция, развитие, личностный рост. – СПб.: Речь, 2006. – С. 10-14.

Интернет-ресурси

1. <http://www.klex.ru/ggr>
2. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skazkoterapiya>

Контрольні питання і завдання

1. Назвіть основні напрямки роботи з казкою в межах казкотерапії.
2. З якою метою в казкотерапії вдаються до аналізу казок?
3. Які особливості техніки аналізу казок Вам відомі?
4. Як у казкотерапії використовують розказування казок?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8

СКЛАДАННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ, ПЕРЕПISУВАННЯ І ДОПISУВАННЯ КАЗОК.

Мета: ознайомити студентів з напрямками, формами та техніками роботи з казками в межах казкотерапії.

Професійна спрямованість: розвивати понятійне мислення, удосконалювати вміння здійснювати аналіз та синтез наукової інформації.

1. Складання та інтерпретація казок.
 - Етапи написання казки клієнтом.
 - Орієнтовна схема роботи над створеною казкою.
 - Основна тема.
 - Лінія головного героя.
 - Актуалізовані почуття.
 - Образи і символи.
 - Оригінальність сюжету.
2. Переписування (або дописування) казок.

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	4 години
----------------------	----------

Оцінювання

■ тести	1 оцінка
■ усна відповідь на питання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Грабенко Т.М. Практикум по креативной терапии. – СПб.: Издательство «Речь», «ГЦ Сфера», 2001. – С. 67 – 146.
2. Притчи, сказки, метафоры в развитии ребенка. – СПб.: Речь, 2006. – 76 – 77 с.
3. Стишенок И.В. Из гусеницы в бабочку: психологические сказки, притчи, метафоры в индивидуальной и групповой работе. – М.: Генезис, 2012. – 368 с. (Розділ II).
4. Стишенок И.В. Сказки в тренинге: коррекция, развитие, личностный рост. – СПб.: Речь, 2006. – С. 10-14.

Интернет-ресурси

1. <http://www.klex.ru/ggr>
2. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skaskoterapiya>

Контрольні питання і завдання

1. З якою метою у казкотерапії застосовують складання та інтерпретацію казок?
2. Які особливості техніки складання та інтерпретації сказок Вам відомі?
3. Проаналізуйте терапевтичні можливості переписування та дописування казок в казкотерапії.
4. Які особливості мають згадані техніки роботи з казкою?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №9

КАЗКОВА ЛЯЛЬКО-ТЕРАПІЯ, ДРАМАТИЗАЦІЯ КАЗОК ТА КАЗКОВА ІМІДЖ-ТЕРАПІЯ

Мета: ознайомити студентів з напрямками, формами та техніками роботи з казками в межах казкотерапії.

Професійна спрямованість: розвивати понятійне мислення, удосконалювати вміння здійснювати аналіз та синтез наукової інформації.

1. Казкова лялько-терапія.
 - Види ляльок (ляльки-маріонетки, пальчикові ляльки, м'які «ляльки-рукавички», тіньові ляльки, комбіновані ляльки, «Я-ляльки»).
 - Робота з ляльками-маріонетками (виготовлення ляльки, знайомство з лялькою, «оживлення» ляльки).
 - Робота з пальчиковими ляльками.
 - Особливості використання тіньових ляльок.
 - Специфіка лялькотерапії з «особливими» дітьми.
2. Драматизація казок.
 - Драматизація казок з ляльками-маріонетками.
 - Пантоміма в драматизації казок (створення сценарія п'єси, складання списку діючих осіб, призначення виконавців, організація залу для глядачів і сцени, назва та оголошення вистави, вистава, обговорення, нова вистава, підсумкове обговорення та вихід із казки).
3. Казкова імідж-терапія.

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	4 години
----------------------	----------

Оцінювання

▪ тести	1 оцінка
▪ усна відповідь на питання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Грабенко Т.М. Практикум по креативной терапии. – СПб.: Издательство «Речь», «ТЦ Сфера», 2001. – С. 67 – 146.
2. Притчи, сказки, метафоры в развитии ребенка. – СПб.: Речь, 2006. – 76 – 77 с.
3. Стишенок И.В. Из гусеницы в бабочку: психологические сказки, притчи, метафоры в индивидуальной и групповой работе. – М.: Генезис, 2012. – 368 с. (Розділ II).
4. Стишенок И.В. Сказки в тренинге: коррекция, развитие, личностный рост. – СПб.: Речь, 2006. – С. 10-14.

Интернет-ресурсы

1. <http://www.klex.ru/ggr>
2. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skaskoterapiya>

Контрольні питання і завдання

1. Дайте загальну характеристику казкової лялько-терапії.
2. Які особливості застосування має згадана техніка?
3. Як застосовують у казкотерапії драматизацію казок?
4. Дайте згальну характеристику казкової імідж-терапії.

МОДУЛЬ 3.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Всього годин	У тому числі				Всього годин	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	інд. робота		сам. робота	лекції	практичні	лабораторні	інд. робота
Модуль 3. ТЕХНОЛОГІЯ ПОБУДОВИ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ КАЗКИ											
Змістовий модуль 5. Етапи та правила побудови метафоричної історії											
Тема 10. Правила побудови та розповіді метафоричної історії за М.Ф. Вилсуорт	10		4			6	10		2		8
Тема 11. Створення психотерапевтичної казки за Д.Бретт, Д.Гордоном та Д. Міллс, Р.Кроулі.	8		2			6	8				8
Разом за змістовим модулем 5	18		6			12	18		2		16
Змістовий модуль 6. Структура казкотерапевтичного заняття											
Тема 12. Робота з казкою за Т.Д.Зінкевич-Євстігнєвою	6		2			4	6				6
Тема 13. Структура казкотерапевтичного заняття за Т.Д.Зінкевич-Євстігнєвою	6		2			4	6				6
Разом за змістовим модулем 6	12		4			8	12				12
Разом за модулем 3	30		10			20	30		2		28

УМОВИ ОТРИМАННЯ ОЦІНКИ ЗА МОДУЛЬ 3.

Оцінка за Модуль 1. виставляється на основі оцінок, які студенти отримали на заняттях.

Кількість оцінюваних занять у модулі: 5 (5 практичних занять).

Мінімальна кількість обов'язкових оцінок – 5 (із 10 можливих):

- 2 оцінка із 5 можливих за усні відповіді на практичних заняттях;
- 3 оцінки із 5 можливих за тести або самостійну роботу на практичних заняттях.

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати теоретичні питання;
- опрацювати основні поняття;
- законспектувати статті;
- заповнити таблиці.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №10
ПРАВИЛА ПОБУДОВИ ТА РОЗПОВІДІ МЕТАФОРИЧНОЇ ІСТОРІЇ
ЗА М.Ф. ВИЛСУОРТ
(частина I)

Мета: ознайомити студентів з технологією та техніками створення психотерапевтичних казок.

Професійна спрямованість: формувати вміння аналізувати метафоричні історії, створені психотерапевтами; формувати вміння самостійно вибудовувати метафоричні історії для роботи з проблемою клієнта.

1. Загальна характеристика покрокової програми побудови метафоричної історії за М.Ф.Вилсуорт.
2. Підготовка до створення метафоричної історії (кроки 1-3).
3. Формування мовних навичок (кроки 4-6).

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	2 години
▪ заповнити таблицю 1. (кроки 1-6)	1 година

Оцінювання

▪ тести	1 оцінка
▪ усна відповідь на питання	1 оцінка

Таблиця 1

Покрокова програма побудови метафоричної історії за М.Ф.Вилсуорт (кроки 1-6)

Етапи побудови метафоричної історії	Номер кроку	Опис дій психотерапевта

Література

Основна література

1. Вилсуорт М.Ф. Вилли и его друзья: руководство по созданию метафор для развития у детей чувства собственного достоинства. – Воронеж: МОДЭК, 1995. – 120 с. (http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm)
2. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 23-29.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://www.klex.ru/ggr>
3. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skazkoterapiya>

Контрольні питання і завдання

1. Назвіть основні етапи та кроки програми побудови метафоричної історії за М.Ф. Вилсуорт.
2. Яку підготовку, на думку автора, має зробити психотерапевт до створення метафоричної історії? Детально проаналізуйте кроки 1-3.
3. Опишіть етап формування мовних навичок. Детально проаналізуйте кроки 4-6.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №11

ПРАВИЛА ПОБУДОВИ ТА РОЗПОВІДІ МЕТАФОРИЧНОЇ ІСТОРІЇ ЗА М.Ф. ВИЛСУОРТ

(частина II)

Мета: ознайомити студентів з технологією та техніками створення психотерапевтичних казок.

Професійна спрямованість: формувати вміння аналізувати метафоричні історії, створені психотерапевтами; формувати вміння самостійно вибудовувати метафоричні історії для роботи з проблемою клієнта.

1. Процес розгортання метафоричної історії (кроки 7-12).
2. Особливості розповіді метафоричної історії.

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	2 години
▪ заповнити таблицю 1. (кроки 7-12)	1 година

Оцінювання

▪ тести	1 оцінка
▪ усна відповідь на питання	1 оцінка

Таблиця 1

Покрокова програма побудови метафоричної історії за М.Ф.Вилсуорт (кроки 1-6)

Етапи побудови метафоричної історії	Номер кроку	Опис дій психотерапевта

Література

Основна література

1. Вилсуорт М.Ф. Вилли и его друзья: руководство по созданию метафор для развития у детей чувства собственного достоинства. – Воронеж: МОДЭК, 1995. – 120 с. (http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm)
2. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 23-29.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://www.klex.ru/ggr>
3. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skaskoterapiya>

Контрольні питання і завдання

1. Опишіть процес розгортання метафоричної історії за М.Ф.Вилсуорт.
2. Детально проаналізуйте кроки 7-12 покрокової програми побудови метафоричної історії за М.Ф.Вилсуорт.
3. Проаналізуйте, як психотерапевт має розповідати метафоричну історію?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №12 СТВОРЕННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ КАЗКИ ЗА Д.БРЕТТ, Д.ГОРДОНОМ ТА Д. МІЛЛС, Р.КРОУЛІ

Мета: ознайомити студентів з технологією та техніками створення психотерапевтичних казок.

Професійна спрямованість: формувати уміння аналізувати метафоричні історії, створені психотерапевтами; формувати вміння самостійно вибудовувати метафоричні історії для роботи з проблемою клієнта.

1. Схема поетапного створення психотерапевтичної казки (за Д.Бретт).
2. Процес формулювання основної метафори (за Д.Гордоном).
3. Основні структурні компоненти терапевтичної метафори (за Д. Міллс, Р.Кроулі).

Законспектувати	<i>Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 23-26.</i>
------------------------	--

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	4 години
▪ законспектувати матеріали	2 години

Оцінювання

▪ тести	1 оцінка
▪ усна відповідь на питання або повідомлення	1 оцінка

Література

Основна література

1. Бретт Д. Жила-была девочка похожая на тебя. – М.: Класс, 1996. – 224 с.
2. Гордон Д. Терапевтические метафоры. – СПб.: Белый кролик, 1995. – 196 с.
3. Миллс Дж., Кроули Р. Терапевтические метафоры для детей и "внутреннего ребенка"/ Пер. с англ. Т.К. Кругловой. — М.: Независимая фирма "Класс", 2000. — С. 69 –129 с.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://www.klex.ru/ggr>
3. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skazkoterapiya>

Контрольні питання і завдання

1. Яку схему поетапного створення психотерапевтичної казки пропонує Д.Бретт?
2. Дайте стислу характеристику кожного з етапів, виокремленого автором.
3. Який процес формулювання основної метафори пропонує Д.Гордон?
4. Стисло опишіть етапи, виокремлені автором.
5. Які структурні компоненти терапевтичної метафори виокремлюють Д.Міллс та Р.Кроулі?
6. Дайте стислу характеристику компонентів, виокремлених авторами.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №13

РОБОТА З КАЗКОЮ ЗА Т.Д. ЗІНКЕВИЧ-ЄВСТИГНЕЄВОЮ

Мета: ознайомити студентів з технологією та техніками створення психотерапевтичних казок.

Професійна спрямованість: формувати вміння аналізувати метафоричні історії, створені психотерапевтами; формувати вміння самостійно вибудовувати метафоричні історії для роботи з проблемою клієнта.

1. Загальні рекомендації Т.Д.Зінкевич-Євстигнєвої щодо побудови казки.
2. Принципи роботи з казкою.
3. Схема роздумів над казкою і її обговорення.
4. Способи подолання труднощів у казці.

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	4 години
----------------------	----------

Оцінювання

▪ тести	1 оцінка
▪ усна відповідь на питання або повідомлення	1 оцінка

Література

Основна література

1. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Т.Д.Зинкевич-Евстигнеева. – СПб.: Речь, 2008. – 320 с. (<http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>)
2. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Т.Д.Зинкевич-Евстигнеева. – СПб.: Речь, 2010. – 310 с. (<http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skazkoterapii>).
3. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Путь к волшебству. Теория и практика сказкотерапии. — СПб.: "Златоуст", 1998. — 352 с. (<http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skazkoterapii>).
4. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 23-29.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://www.klex.ru/ggr>
3. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skazkoterapiya>
4. <http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>
5. <http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skazkoterapii>

Контрольні питання і завдання

1. Який алгоритм складання казки пропонує Т.Д.Зінкевич-Євстигнєєва?
2. Які принципи роботи з казкою виокремлює автор?
3. Опишіть основні етапи роздумів над казкою і її обговорення.
4. Охарактеризуйте основні способи подолання труднощів у казках.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №14

СТРУКТУРА КАЗКОТЕРАПЕВТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ЗА Т.Д. ЗІНКЕВИЧ-ЄВСТИГНЄЄВОЮ

Мета: ознайомити студентів з технологією та техніками створення психотерапевтичних казок.

Професійна спрямованість: формувати вміння аналізувати метафоричні історії, створені психотерапевтами; формувати вміння самостійно вибудовувати метафоричні історії для роботи з проблемою клієнта.

1. Загальна структура корекційно-розвивального казкотерапевтичного заняття за Т.Д. Зінкевич-Євстигнєєвою.
2. Ритуал «входу» в казку.
3. Етап повторення.
4. Етап розширення.
5. Етап закріплення.
6. Етап ітеграції.
7. Етап резюмування.
8. Ритуал «виходу» із казки.

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	2 години
▪ заповнити таблицю 2.	2 години

Оцінювання

▪ тести	1 оцінка
▪ усна відповідь на питання або повідомлення	1 оцінка

Таблиця 2.

Структура корекційно-розвивального казкотерапевтичного заняття за Т.Д. Зінкевич-Євстигнєєвою

Етап заняття	Призначення	Зміст стану

Література

Основна література

1. Зінкевич-Євстигнєєва Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Т.Д.Зінкевич-Євстигнєєва. – СПб.: Речь, 2008. – 320 с. (<http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>)
2. Зінкевич-Євстигнєєва Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Т.Д.Зінкевич-Євстигнєєва. – СПб.: Речь, 2010. – 310 с. (<http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skazkoterapii>).

3. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Путь к волшебству. Теория и практика сказкотерапии. — СПб.: "Златоуст", 1998. — 352 с. (<http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skazkoterapii>).
4. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 23-29.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://www.klex.ru/ggr>
3. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skazkoterapiya>
4. <http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>
5. <http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skazkoterapii>

Контрольні питання і завдання

1. Дайте загальну характеристику структури корекційно-розвивального казкотерапевтичного заняття за Т.Д. Зінкевич-Євстігнєвою.
2. Для чого потрібні ритуали «входу» та «виходу» із казки у процесі казкотерапії?
3. Опишіть особливості етапів повторення та розширення в межах казкотерапевтичного заняття.
4. Проаналізуйте особливості етапів закріплення, інтеграції та резюмування у процесі роботи над казкою.

МОДУЛЬ 4.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Всього годин	У тому числі				Всього годин	У тому числі					
		лекції	практичні	лабораторні	інд. робота		сам. робота	лекції	практичні	лабораторні	інд. робота	сам. робота
Модуль 4. АВТОРСЬКА КАЗКА ЯК ЗАСІБ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ												
Змістовий модуль 7. Казкотерапія дитячих психологічних проблем												
Тема 14. Казки у роботі з дітьми, які мають страхи, гіперактивними та агресивними дітьми	5		2			3	5		2			3
Тема 15. Казки у роботі з сором'язливими, імпульсивними, компульсивними дітьми та дітьми перфекціоністами	5		2			3	5					5
Тема 16. Казкотерапія сімейних стосунків та казкотерапія втрат	5		2			3	5					5
Тема 17. Казкотерапія розладів поведінки з фізичними проявами	3					3	3					3
Разом за змістовим модулем 7	18		6			12	18		2			16
Змістовий модуль 8. Створення авторської метафоричної історії												
Тема 18. Підготовка авторської метафоричної історії	5		2			3	5		2			3
• Презентація авторської метафоричної історії	4		2			2	4		2			2
• Виконання ІНДЗ (ПОЗ)	3				3		3				3	
Разом за змістовим модулем 8	12		4		3	5	12		4		3	5
Разом за модулем 4	30		10		3	17	30		6		3	21

УМОВИ ОТРИМАННЯ ОЦІНКИ ЗА МОДУЛЬ 4.

Оцінка за Модуль 1. виставляється на основі оцінок, які студенти отримали на заняттях.

Кількість оцінюваних занять у модулі: 5 (5 практичних занять).

Мінімальна кількість обов'язкових оцінок – 5 (із 10 можливих):

- 1 оцінка із 3 можливих за усні відповіді на практичних заняттях;
- 1 оцінка із 3 можливих за тести або самостійну роботу на практичних заняттях;
- 1 оцінка за письмовий звіт за результатами ПОЗ;
- 1 оцінка за публічну презентацію ПОЗ;
- 1 оцінка за складання теми, що виноситься на самостійне опрацювання.

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати теоретичні питання;
- виконати професійно-орієнтоване завдання;
- підготувати та скласти тему, яка виносилася на самостійне опрацювання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №15

КАЗКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ, ЯКІ МАЮТЬ СТРАХИ, ГІПЕРАКТИВНИМИ ТА АГРЕСИВНИМИ ДІТЬМИ

Мета: ознайомити студентів з особливостями застосування метафоричних історій для роботи з різними типами психологічних проблем клієнта.

Професійна спрямованість: формувати уміння аналізувати метафоричні історії, створені психотерапевтами для роботи з різними типами проблем клієнта; удосконалювати вміння аналізу та синтезу.

1. Застосування казок у роботі з дітьми, які мають страхи.
2. Використання казок у роботі з гіперактивними дітьми.
3. Застосування казок у роботі з агресивними дітьми.

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	3 години
----------------------	----------

Оцінювання

▪ тести	1 оцінка
▪ усна відповідь на питання або повідомлення	1 оцінка

Література

Основна література

1. Бретт Д. Жила-была девочка похожая на тебя. – М.: Класс, 1996. – 224 с.
2. Вилсуорт М.Ф. Вилли и его друзья: руководство по созданию метафор для развития у детей чувства собственного достоинства. – Воронеж: МОДЭК, 1995. – 120 с. (http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm)
3. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Т.Д.Зинкевич-Евстигнеева. – СПб.: Речь, 2008. – 320 с. (<http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>)
4. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Путь к волшебству. Теория и практика сказкотерапии. — СПб.: "Златоуст", 1998. — 352 с. (<http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skazkotterapii>).
5. Лэнктон К., Лэнктон С. Волшебные сказки: ориентированные на цель метафоры при лечении взрослых и детей. – Воронеж: МОДЭК, 1996. – 432 с. (<http://padaread.com/?book=38130&pg=1>)
6. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 32-37.
7. Ткач Р. М. Сказкотерапия детских проблем. — СПб.: Речь; М.: Сфера, 2008. — С. 7-11.

Додаткова література

1. Баркер Ф. Использование метафор в психотерапии: Эффективное использование метафор и анекдотов в психотерапии / Филип Баркер ; пер. с англ. И.М. Ребейко, А.А. Рунихина. – Воронеж : Модэк, 1995. – 224 с.
2. Мосина Е.С. Почему облака превращаются в тучи? Сказкотерапия для детей и родителей. – М.: Генезис, 2012. – 160 с.
3. Психология игры и сказки. Хрестоматия. – М. : АНО «Психологическая электронная библиотека», 2008. – 85 с.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://eprints.zu.edu.ua/993/1/01bvmchr.pdf>
3. <http://padaread.com/?book=38130&pg=1>
4. <http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>

Контрольні питання і завдання

1. Проаналізуйте особливості роботи казкотерапевта з дітьми, які мають страхи. Наведіть приклади метафоричних історій, які можна використати у роботі зі згаданою категорією дітей.
2. Як використовують метафоричні історії казкотерапевти у роботі з гіперактивними дітьми. Наведіть приклади відповідних метафоричних історій.
3. Опишіть специфіку роботи казкотерапевта з агресивними дітьми. Наведіть приклади казок, які можна використати у роботі зі згаданою категорією дітей.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №16

КАЗКИ У РОБОТІ З СОРОМ’ЯЗЛИВИМИ, ІМПУЛЬСИВНИМИ, КОМПУЛЬСИВНИМИ ДІТЬМИ ТА ДІТЬМИ ПЕРФЕКЦІОНІСТАМИ

Мета: ознайомити студентів з особливостями застосування метафоричних історій для роботи з різними типами психологічних проблем клієнта.

Професійна спрямованість: формувати уміння аналізувати метафоричні історії, створені психотерапевтами для роботи з різними типами проблем клієнта; удосконалювати вміння аналізу та синтезу.

1. Терапевтичні ресурси казок для роботи з сором’язливими дітьми.
2. Використання казок у роботі з імпульсивними дітьми.
3. Застосування казок у роботі з компульсивними дітьми.
4. Використання казок у роботі з дітьми-перфекціоністами.

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	3 години
----------------------	----------

Оцінювання

▪ тести	1 оцінка
▪ усна відповідь на питання або повідомлення	1 оцінка

Література

Основна література

1. Бретт Д. Жила-была девочка похожая на тебя. – М.: Класс, 1996. – 224 с.
2. Вилсуорт М.Ф. Вилли и его друзья: руководство по созданию метафор для развития у детей чувства собственного достоинства. – Воронеж: МОДЭК, 1995. – 120 с. (http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm)
3. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Т.Д.Зинкевич-Евстигнеева. – СПб.: Речь, 2008. – 320 с. (<http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>)
4. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Путь к волшебству. Теория и практика сказкотерапии. — СПб.: "Златоуст", 1998. — 352 с. (<http://psiholog-dnepr.com.ua/view-and-read/knigi-po-skazkotterapii>).

5. Лэнктон К., Лэнктон С. Волшебные сказки: ориентированные на цель метафоры при лечении взрослых и детей. – Воронеж: МОДЭК, 1996. – 432 с. (<http://padaread.com/?book=38130&pg=1>)
6. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 32-37.
7. Ткач Р. М. Сказкотерапия детских проблем. — СПб.: Речь; М.: Сфера, 2008. — С. 7-11.

Додаткова література

1. Баркер Ф. Использование метафор в психотерапии: Эффективное использование метафор и анекдотов в психотерапии / Филип Баркер ; пер. с англ. И.М. Ребейко, А.А. Рунихина. – Воронеж : Модэк, 1995. – 224 с.
2. Мосина Е.С. Почему облака превращаются в тучи? Сказкотерапия для детей и родителей. – М.: Генезис, 2012. – 160 с.
3. Психология игры и сказки. Хрестоматия. – М. : АНО «Психологическая электронная библиотека», 2008. – 85 с.

Интернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://eprints.zu.edu.ua/993/1/01bvmchr.pdf>
3. <http://padaread.com/?book=38130&pg=1>
4. <http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>

Контрольні питання і завдання

1. Проаналізуйте терапевтичні можливості казки у роботі з сором'язливими дітьми. Наведіть приклади відповідних метафоричних історій.
2. Як використовують метафоричні історії казкотерапевти у роботі з імпульсивними дітьми. Наведіть приклади казок, які можна використати у роботі зі згаданою категорією дітей.
3. Як можна застосовувати казкотерапію для допомоги компульсивним дітям? Наведіть приклади відповідних метафоричних історій.
4. Як використовують метафоричні історії казкотерапевти у роботі з дітьми-перфекціоністами? Наведіть приклади казок, які можна використати у роботі зі згаданою категорією дітей.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №17

КАЗКОТЕРАПІЯ СІМЕЙНИХ СТОСУНКІВ ТА КАЗКОТЕРАПІЯ ВТРАТ

Мета: ознайомити студентів з особливостями застосування метафоричних історій для роботи з різними типами психологічних проблем клієнта.

Професійна спрямованість: формувати уміння аналізувати метафоричні історії, створені психотерапевтами для роботи з різними типами проблем клієнта; удосконалювати вміння аналізу та синтезу.

1. Казкотерапія сімейних стосунків:
 - взаємостосунки в сім'ї;
 - розлучення батьків;
 - стосунки з мачухою та вітчимом;
 - стосунки з братами та сестрами.

2. Казкотерапія втрат.

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	3 години
----------------------	----------

Оцінювання

■ тести	1 оцінка
■ усна відповідь на питання або повідомлення	1 оцінка

Література

Основна література

1. Бретт Д. Жила-была девочка похожая на тебя. – М.: Класс, 1996. – 224 с.
2. Вилсуорт М.Ф. Вилли и его друзья: руководство по созданию метафор для развития у детей чувства собственного достоинства. – Воронеж: МОДЭК, 1995. – 120 с. (http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm)
3. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Т.Д.Зинкевич-Евстигнеева. – С.Пб.: Речь, 2008. – 320 с. (<http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>)
4. Лэнктон К., Лэнктон С. Волшебные сказки: ориентированные на цель метафоры при лечении взрослых и детей. – Воронеж: МОДЭК, 1996. – 432 с. (<http://padaread.com/?book=38130&pg=1>)
5. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 32-37.
6. Ткач Р. М. Сказкотерапия детских проблем. — СПб.: Речь; М.: Сфера, 2008. — С. 7-11.

Додаткова література

1. Баркер Ф. Использование метафор в психотерапии: Эффективное использование метафор и анекдотов в психотерапии / Филип Баркер ; пер. с англ. И.М. Ребейко, А.А. Рунихина. – Воронеж : Модэк, 1995. – 224 с.
2. Мосина Е.С. Почему облака превращаются в тучи? Сказкотерапия для детей и родителей. – М.: Генезис, 2012. – 160 с.
3. Психология игры и сказки. Хрестоматия. – М. : АНО «Психологическая электронная библиотека», 2008. – 85 с.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://eprints.zu.edu.ua/993/1/01bvmchr.pdf>
3. <http://padaread.com/?book=38130&pg=1>
4. <http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>

Контрольні питання і завдання

1. Як застосовують казки для поліпшення сімейних стосунків? Наведіть приклади відповідних метафор.
2. Як казки можуть підтримати дитину у ситуації розлучення батьків? Які метафоричні історії можна використати у такій ситуації?
3. Як допомогти дитині у ситуації напружених стосунків із мачухою/вітчимом? Які казки можна застосувати у такій ситуації?
4. Як метафоричні історії можуть поліпшити стосунки дитини з братами та сестрами? Наведіть приклади відповідних казок.
5. Проаналізуйте можливості метафоричних історій для роботи з дітьми в ситуації втрати.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №18

ПІДГОТОВКА АВТОРСЬКОЇ МЕТАФОРИЧНОЇ ІСТОРІЇ

(розробка авторських казок)

Мета: розширити та поглибити знання студентів про регулятивні властивості метафоричних історій.

Професійна спрямованість: формувати вміння робити підбір метафоричних історій визнаних казкотерапевтів та самостійно створювати авторські метафоричні історії для роботи з психологічною проблемою клієнта.

1. Формулювання теми дослідження.
2. Теоретичний аналіз проблеми, що вивчається.
3. Підбір метафоричних історій для роботи з дитиною відповідно до теми дослідження:
 - історії, написані психотерапевтами;
 - історії, написані дитячими письменниками;
 - твори усної народної творчості та твори постфольклору (прислів'я, приказки, каламбури, анекдоти тощо).
3. Написання однієї авторської казки для роботи з клієнтом з опорою на покрокову програму побудови метафоричної історії за М.Ф.Вилсуорт:
 - підготовка до створення метафоричної історії (кроки 1-3);
 - формування мовних навичок (кроки 4-6);
 - процес розгортання метафоричної історії (кроки 7-12).
4. Оформлення письмового звіту за результатами проведеної роботи.

Завдання для самостійної роботи

▪ Підбрати метафоричні історії для роботи з дитиною відповідно до теми дослідження: <ul style="list-style-type: none">– 1-2 історії, написані психотерапевтами;– 1-2 історії, написані дитячими письменниками;– 2-4 твори усної народної творчості та твори постфольклору (прислів'я, приказки, каламбури, анекдоти тощо)	2 години
▪ написати одну авторську метафоричну історію для роботи з клієнтом	3 години ІНДЗ (ПОЗ)
▪ підготувати письмовий звіт за результатами проведеної практичної роботи	1 година

Оцінювання

▪ письмовий звіт за результатами проведеної практичної роботи (ПОЗ)	1 оцінка
---	----------

Література

Основна література

1. Бретт Д. Жила-была девочка похожая на тебя. – М.: Класс, 1996. – 224 с.
2. Вилсуорт М.Ф. Вилли и его друзья: руководство по созданию метафор для развития у детей чувства собственного достоинства. – Воронеж: МОДЭК, 1995. – 120 с. (http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm)

3. Притчи, сказки, метафори в розвитку ребенка. – СПб.: Речь, 2006. – С. 236 – 255 с. (робота з дітьми у ситуації розлучення батьків).
4. Структура та оформлення письмового наукового звіту / В кн. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. — К.: «ВД «Професіонал», 2007. — 208 с. // <https://studfiles.net/preview/6063022/>
5. Ткач Р. М. Сказкотерапия детских проблем. — СПб.: Речь; М.: Сфера, 2008. — 118 с.

Додаткова література

1. Гордон Д. Терапевтические метафоры. – СПб.: Белый кролик, 1995. – 196 с.
2. Миллс Дж., Кроули Р. Терапевтические метафоры для детей и "внутреннего ребенка"/ Пер. с англ. Т.К. Кругловой. — М.: Независимая фирма "Класс", 2000. — С. 69 –129 с.
3. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 23-29.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <https://studfiles.net/preview/6063022/>

Контрольні питання і завдання

1. Яка тема Вашого дослідження?
2. Дайте стислий теоретичний аналіз проблеми, яку вивчаєте.
3. На роботи яких дослідників Ви спиралися при підготовці теоретичного аналізу проблеми?
4. На роботи яких дослідників Ви спиралися при підборі метафоричних історій для роботи з клієнтом?
5. Наведіть приклади метафоричних історій, які Ви підібрали для роботи з клієнтом.
6. Обґрунтуйте доцільність застосування обраних Вами метафоричних історій.
7. Підготуйте одну авторську казку для роботи з клієнтом відповідно до теми Вашого дослідження.
8. Підготуйте письмовий звіт за результатами проведеної роботи.
9. Проаналізуйте, наскільки Ваш письмовий звіт відповідає вимогам до підготовки ІНДЗ (ПОЗ) та оформлення звіту. (Вимоги представлені у розділі «Рекомендації до організації самостійної та індивідуальної роботи»).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №19

ПРЕЗЕНТАЦІЯ АВТОРСЬКОЇ МЕТАФОРИЧНОЇ ІСТОРІЇ

Мета: розширити та поглибити знання студентів про регулятивні властивості метафоричних історій.

Професійна спрямованість: формувати вміння самостійно створювати авторські метафоричні історії для роботи з психологічною проблемою клієнта; удосконалювати вміння презентувати результати практичної роботи психолога; розвивати ораторські здібності.

1. Аналіз вимог, яким має відповідати публічна презентація роботи.
2. Публічна презентація авторських метафоричних історій.
3. Аналіз сильних та слабких сторін створених авторських казок.
4. Відповіді на запитання аудиторії.

Завдання для самостійної роботи

▪ Підготувати публічну презентацію авторської метафоричної історії відповідно до індивідуальної теми	2 години
--	----------

Оцінювання

▪ Презентація авторської метафоричної історії (ПОЗ)	1 оцінка
---	----------

Література

Основна література

1. Вимоги до виступів з представленням результатів наукового дослідження / В кн. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. — К.: «ВД «Професіонал», 2007. — 208 с. // <https://studfiles.net/preview/6063022>
2. Структура та оформлення письмового наукового звіту / В кн. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. — К.: «ВД «Професіонал», 2007. — 208 с. // <https://studfiles.net/preview/6063022/>
3. Циммерман Г.А., Циммерман О.В. Презентація як засіб успішної доповіді // http://sites.znu.edu.ua/young-university/portf/Mistectvo_stvorennq_prezentacij.pdf

Інтернет-ресурси

1. <https://studfiles.net/preview/6063022>
2. http://sites.znu.edu.ua/young-university/portf/Mistectvo_stvorennq_prezentacij.pdf

Контрольні питання і завдання

1. Які вимоги до публічної презентації наукової роботи Вам відомі?
2. Яку інформацію варто представити в усній доповіді і в якій послідовності?
3. Яка тема Вашого дослідження?
4. Дайте стислий теоретичний аналіз проблеми, яку вивчаєте.
5. На роботи яких дослідників Ви спиралися при підготовці теоретичного аналізу проблеми?
6. На роботи яких дослідників Ви спиралися при підборі метафоричних історій для роботи з клієнтом?
7. Наведіть приклади метафоричних історій, які Ви підібрали для роботи з клієнтом.
8. Обґрунтуйте доцільність застосування обраних Вами метафоричних історій.
9. Презентуйте авторську метафоричну історію, яку Ви створили.
10. Які переваги та недоліки має створена Вами казка?
11. Чому Ви навчилися у процесі підготовки авторської метафоричної історії?

Тема для самостійного опрацювання

КАЗКОТЕРАПІЯ РОЗЛАДІВ ПОВЕДІНКИ З ФІЗИЧНИМИ ПРОЯВАМИ

Мета: ознайомити студентів з особливостями застосування метафоричних історій для роботи з різними типами психологічних проблем клієнта.

Професійна спрямованість: формувати уміння аналізувати метафоричні історії, створені психотерапевтами для роботи з різними типами проблем клієнта; удосконалювати вміння аналізу та синтезу.

1. Особливості застосування метафоричних історій у роботі з дітьми, що мають поганий апетит.
2. Специфіка використання метафор у роботі з дітьми, які мають енкопрез.
3. Особливості застосування казок у роботу з дітьми, які мають енурез.

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	3 години
----------------------	----------

Оцінювання

▪ перевірка рівня засвоєння знань на індивідуальній консультації у викладача	1 оцінка
--	----------

Література

Основна література

1. Бретт Д. Жила-была девочка похожая на тебя. – М.: Класс, 1996. – 224 с.
2. Вилсуорт М.Ф. Вилли и его друзья: руководство по созданию метафор для развития у детей чувства собственного достоинства. – Воронеж: МОДЭК, 1995. – 120 с. (http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm)
3. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Т.Д.Зинкевич-Евстигнеева. – С.Пб.: Речь, 2008. – 320 с. (<http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>)
4. Лэнктон К., Лэнктон С. Волшебные сказки: ориентированные на цель метафоры при лечении взрослых и детей. – Воронеж: МОДЭК, 1996. – 432 с. (<http://padaread.com/?book=38130&pg=1>)
5. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – С. 32-37.
6. Ткач Р. М. Сказкотерапия детских проблем. — СПб.: Речь; М.: Сфера, 2008. — С. 7-11.

Додаткова література

1. Баркер Ф. Использование метафор в психотерапии: Эффективное использование метафор и анекдотов в психотерапии / Филип Баркер ; пер. с англ. И.М. Ребейко, А.А. Рунихина. – Воронеж : Модэк, 1995. – 224 с.
2. Мосина Е.С. Почему облака превращаются в тучи? Сказкотерапия для детей и родителей. – М.: Генезис, 2012. – 160 с.
3. Психология игры и сказки. Хрестоматия. – М. : АНО «Психологическая электронная библиотека», 2008. – 85 с.

Інтернет-ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://eprints.zu.edu.ua/993/1/01bvmchr.pdf>
3. <http://padaread.com/?book=38130&pg=1>
4. <http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>

Контрольні питання і завдання

1. Як застосовують казки для роботи з дітьми, які мають поганий апетит? Наведіть приклади відповідних метафор.
2. Як казки можуть підтримати дитину, яка має енкопрез? Які метафоричні історії можна використати у такій ситуації?
3. Як допомогти дитині, яка має енурез? Які казки можна застосувати у такій ситуації?

ВИМОГИ І ЗАВДАННЯ ДО ПМР ТА ЗАЛІКУ

Вимоги до ПМР та заліку

- Студент має володіти теоретичним матеріалом курсу «Соціально-психологічний практикум».
- Студент має виконати усі обов'язкові завдання, передбачені робочою програмою та інструктивно-методичними матеріалами з курсу «Соціально-психологічний практикум».

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати теоретичні питання до практичних занять;
- опрацювати основні поняття;
- законспектувати статті;
- заповнити таблиці;
- пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача;
- виконати професійно-орієнтоване завдання – провести дослідження в межах казкотерапії та підготувати за його результатами письмовий звіт.

Тему дослідження студенти узгоджують із викладачем на початку вивчення дисципліни.

Завдання до ПМР та заліку

Підсумкова модульна робота та залікова робота містять три типи завдань:

- тестові завдання;
- теоретичне питання;
- професійно-орієнтоване завдання.

I. Тестові завдання (усього 10 завдань, за кожну правильну відповідь – 2 бали).

Максимальна кількість балів – 20.

Приклад тестового завдання:

Оберіть правильний варіант відповіді:

Художній засіб, що полягає в переносному вживанні слова або виразу на основі аналогії, схожості або порівняння, а також слово або вираз, ужиті в такий спосіб – це

- a) усна народна творчість;
- b) казка;
- c) метафора;
- d) пареміологічний мінімум.

Хто з перерахованих авторів працював в межах терапії метафорами?

- a) Ерік Еріксон;
- b) Мілтон Еріксон;
- c) Зигмунд Фройд;
- d) Альфред Адлер.

II. Теоретичне питання (оцінюється від 0 до 30 балів).

Максимальна кількість балів – 30.

Питання до ПМР та заліку

1. Поняття про усну народну творчість.
2. Регулятивні властивості усної народної творчості.
3. Словниковий запас та пареміологічний мінімум людини (пареміологічні дослідження Г.Л. Пермякова).
4. Жанри усної народної творчості.
5. Загальна характеристика жанру казки.
6. Поняття про метафору.
7. Види метафор.
8. Механізми впливу метафори на особистість.
9. Функції метафори в психотерапії.
10. Предмет казкотерапії.
11. Функції казкотерапії.
12. Завдання казкотерапевта.
13. Терапевтичні можливості народних та авторських казок.
14. Жанри, які використовують у казкотерапії.
15. Вивчення казок в межах аналітичного підходу К.Г.Юнга.
16. Казкотерапія і транзактивний аналіз Е.Берна.
17. Казкотерапія і терапія метафорами.
18. Казкотерапія і арт-терапія.
19. Робота з метафорами в НЛП.
20. Застосування метафор в позитивній психотерапії.
21. Основні напрямки роботи з казкою.
22. Аналіз казок у казкотерапії.
23. Розказування казок у казкотерапії.
24. Складання та інтерпретація казок у казкотерапії.
25. Переписування (або дописування) казок у казкотерапії.
26. Казкова лялько-терапія.
27. Драматизація казок.
28. Казкова імідж-терапія.
29. Покрокова програма побудови метафоричної історії (за М.Ф.Вилсуорт).
30. Схема поетапного створення психотерапевтичної казки (за Д.Бретт).
31. Процес формулювання основної метафори (за Д.Гордоном).
32. Основні структурні компоненти терапевтичної метафори (за Д. Міллс, Р.Кроулі).
33. Робота з казкою за Т.Д. Зінкевич-Євстігнєвою.
34. Структура корекційно-розвивального психотерапевтичного заняття (за Т.Д. Зінкевич-Євстігнєвою).
35. Застосування казок у роботі з дітьми, які мають страхи.
36. Використання казок у роботі з гіперактивними дітьми.
37. Застосування казок у роботі з агресивними дітьми.
38. Терапевтичні ресурси казок для роботи з сором'язливими дітьми.
39. Використання казок у роботі з імпульсивними дітьми.
40. Застосування казок у роботі з компульсивними дітьми та дітьми-перфекціоністами.
41. Казкотерапія розладів поведінки з фізичними проявами (поганий апетит; енкопрез; енурез).
42. Казкотерапія сімейних стосунків (взаємостосунки в сім'ї; розлучення батьків; стосунки з мачухою та вітчимою; стосунки з братами та сестрами).
43. Казкотерапія втрат.

44. Особливості застосування художніх казок у казкотерапії.
45. Специфіка використання дидактичних казок у роботі з дітьми.
46. Регулятивні можливості психотерапевтичних казок.
47. Специфіка використання медитативних казок.
48. Психокорекційні казки у роботі казкотерапевта.

III. Практичне (професійно-орієнтоване) завдання (оцінюється від 0 до 50 балів).

Максимальна кількість балів – 50.

Приклад професійно орієнтованих завдань

До психолога звернулася мама шестирічної Олеси М. «Моя донька боїться павуків. Я знаю, що цих комах багато дітей недолюблює. Але в Олесі цей страх аж надто великий. Це мене дуже непокоїть. Донька боїться ходити босою по травичці, бо там можуть бути павуки. Не хоче йти в ліс на прогулянку, бо на кущах і деревах також можуть бути павуки. Відмовляється дістати ту чи іншу річ із комірчини, бо там може бути павутина. Навіть коробки із іграшками відкриває дуже обережно, щоб на неї ніякий павук не вистрибнув. Що мені з цим робити?»

1. Проаналізуйте ситуацію. Яку психологічну проблему має дівчинка?
2. Проаналізуйте терапевтичні можливості метафори у роботі з дітьми, які мають страхи.
3. Підберіть метафоричні історії, які можна використати для роботи з дівчинкою, яка має відповідні страхи:
 - 1-2 історії, написані казкотерапевтами;
 - 1-2 історії, написані дитячими письменниками;
 - 2-4 твори усної народної творчості та твори постфольклору (прислів'я, приказки, каламбури, анекдоти тощо).
4. Самостійно підготуйте авторську метафоричну історію, яку можна використати для роботи з психологічною проблемою клієнта.
5. Підготуйте уривок бесіди з мамою, у якій Ви пояснюєте причини поведінки дитини, намічаєте шляхи вирішення проблеми, пояснюєте доцільність застосування метафоричних історій у роботі з дівчинкою.

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ЗАЛІК З КУРСУ «СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРАКТИКУМ»

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру (максимум 100 балів).

Варіанти отримання оцінки за залік

Варіант 1	<i>Якщо студент виконав усі обов'язкові види робіт та отримав позитивну підсумкову оцінку за модулі (60 балів і вище), то залік зараховується.</i> Оцінка за залік = Підсумкова оцінка за модулі
Варіант 2	<i>Якщо студент отримав негативну підсумкову оцінку за модулі (менше 60 балів), то він пише залікову роботу.</i> Оцінка за залік = Оцінка за залікову роботу

(Згідно Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу в Житомирському державному університеті імені Івана Франка).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
Початковий рівень знань «2» (рецептивно-продуктивний)	0-25 балів без права перескладання (для екзаменів та заліків)	Студент за допомогою викладача розпізнає визначення основних термінів на побутовому рівні, однослівно („так” чи „ні”) відповідає на конкретні запитання.	Студент намагається відповідати, однак потребує постійної консультації та контролю з боку викладача. За допомогою викладача намагається пояснити з наукової точки зору явища оточуючої дійсності.
	26-49 балів	Студент за допомогою викладача однослівно відповідає на запитання, відтворює незначну частку питання в тому вигляді і в тій послідовності, у якій воно було розглянуте на лекції або консультації.	Студент вміє при постійному контролі і допомозі викладача визначити тему, до якої стосується наведений приклад прояву психічної діяльності особистості.
	50-59 балів	Студент з помилками характеризує окремі поняття та явища психології. Володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Студент вміє при постійному контролі і допомозі викладача визначити тему та основні поняття, що пояснюють описане явище.
Середній рівень знань «3» (репродуктивний)	60-65 балів	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на продуктивному рівні: за допомогою викладача відтворює словами, близькими до тексту лекції, визначення основних термінів, принципів; частково відтворює текст підручника; у процесі відповіді допускає окремі відозміни навчальної інформації; ілюструє відповіді прикладами, що були наведені на консультації.	Студент вміє з допомогою викладача визначити тему та основні поняття, що пояснюють описане явище та навести приклади методів та методик для його дослідження.
	66-70 балів	Студент за допомогою викладача дає правильне визначення окремих понять з області етнопсихології; словесно описує явища та закономірності психічної діяльності людини, вказує на деякі їх властивості;	Студент вміє правильно перевести приклади психічної діяльності з „побутової” мови на мову наукових понять та термінів, визначити тему, основні поняття та закономірності,

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
		відтворює всю тему або її основну частину, ілюструючи відповідь власними прикладами.	що пояснюють описане явище, підібрати адекватні методи для його дослідження та описати їх результати.
	71-73 балів	Студент за допомогою викладача свідомо відтворює тему лекції, ілюструючи її власними прикладами; розкриває суть загальнопсихологічних процесів та явищ, допускаючи у відповідях незначні неточності; намагається співвіднести окремі психодіагностичні методики з їх груповими характеристиками; намагається застосувати окремі прийоми логічного мислення (порівняння, аналіз, висновок).	Студент вміє правильно перевести приклади психічної діяльності з „побутової” мови на мову наукових понять та термінів, визначити тему, основні поняття та закономірності, що пояснюють описане явище, підібрати адекватні методи для його дослідження зробити якісний аналіз результатів дослідження та частково узагальнити результати.
<i>Достатній рівень знань «4» (конструктивно варіативний)</i>	74-80 балів	Студент без помилок відтворює зміст питання, наводячи власні приклади; правильно розкриває суть психологічних понять.	Студент здатний дати психологічне пояснення прикладам загальнопсихологічних процесів та явищ, підібрати методи та провести дослідження, описати отримані результати. Самостійно навести приклади схожих явищ та дати їм узагальнююче пояснення.
	81-85 балів	Студент володіє навчальною інформацією, вміє зіставляти, узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; аргументовано відповідає на поставлені запитання і намагається відстояти свою точку зору.	Студент здатний дати психологічне пояснення прикладам загальнопсихологічних процесів та явищ, підібрати методи та провести дослідження, описати отримані результати. Самостійно навести приклади схожих явищ та дати їм узагальнююче пояснення. При потребі звертаючись до викладача може визначити окремі шляхи

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
			корекції або розвитку описаного явища.
	86-89 балів	Студент вільно володіє вивченим обсягом навчального матеріалу, наводить аргументи на підтвердження своїх думок, використовуючи матеріали власних спостережень та проведених досліджень; може за допомогою викладача відповідати на питання, що потребують знання кількох тем.	Студент здатний дати психологічне пояснення прикладам загально-психологічних процесів та явищ, підібрати методи та провести дослідження, описати отримані результати. Самостійно навести приклади схожих явищ та дати їм узагальнююче пояснення. При потребі звертаючись до викладача може визначити окремі шляхи корекції або розвитку описаного явища. При виконанні завдання може поєднувати знання з кількох тем.
	90-93 балів	Студент вільно володіє темою, має ґрунтовні психологічні знання; вільно відповідає на запитання, що потребують знання кількох тем; оцінює окремі нові факти, явища; судження логічні й достатньо обґрунтовані; узагальнює і систематизує матеріал у межах навчальної теми; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності.	Студент виявляє початкові творчі здібності: уміє працювати зі спеціальною літературою (наукові журнали тощо); знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, які поставив викладач, свою відповідь ілюструє схемами, прикладами з життя; проводить самоперевірку виконаної роботи; може з неповним обґрунтуванням пояснити виконання завдань підвищеного (комбінованого) рівня.
	94-97 балів	Студент вільно висловлює власні думки, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні психодіагностичні дослідження, висловлюючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості	Використовує набуті знання в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує особисту життєву позицію, узгоджуючи її з загальнолюдськими цінностями.

Високий рівень знань «5» (творчий)

Рівень	Бали за 100- бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
		відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності.	
Високий рівень знань «5» (творчий)	98-100 балів	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибоко розуміє суть психічних процесів та явищ; подає ідеї згідно з вивченим матеріалом, робить творчо обґрунтовані висновки; вміє аналізувати і систематизувати матеріали власних досліджень; визначає порядок особистої навчальної діяльності, самостійно оцінює її результати. Активно займається науково-дослідною роботою.	Студент самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, формулювати психологічну проблему і визначати шляхи її розв'язання; вести дискусію з конкретного питання; проводити дослідження високої складності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПМР ТА ЗАЛІКУ

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь студентів
Тестове	1 бал	Правильна відповідь на тестове завдання.
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання.
Максимальна кількість балів	20 балів	
Теоретичне	0-9 балів	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
	10-16 балів	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
	17-23 бали	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	24-30 балів	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
Максимальна кількість балів	30 балів	
Професійно-орієнтоване	50-46 балів	<ul style="list-style-type: none"> • відповідь повна і структурована • виконання практичного завдання теоретично обґрунтоване • відповідь містить власні приклади студента • відповідь має вступну, основну частину та висновки • список літератури правильно оформлений • вказано практичне значення та проаналізовано
	45-38 бали	<ul style="list-style-type: none"> • відповідь повна і структурована • виконання практичного завдання теоретично обґрунтоване • відповідь містить власні приклади студента • відповідь має вступну, основну частину та висновки • список літератури правильно оформлений
	30-37 балів	<ul style="list-style-type: none"> • відповідь має певні неточності, але в цілому представлена інформація достатньо вичерпна • практичне завдання виконане без теоретичного обґрунтування • власні приклади студента відсутні або недостатньо обґрунтовані
Максимальна кількість балів	50 балів	
Всього	100 балів	

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література

1. Бретт Д. Жила-была девочка похожая на тебя. – М.: Класс, 1996. – 224 с.
2. Вачков И.В. Введение в сказкотерапию, или Избушка, избушка, повернись ко мне передом... – М.: Генезис, 2011. – 288 с.
3. Вилсуорт М.Ф. Вилли и его друзья: руководство по созданию метафор для развития у детей чувства собственного достоинства. – Воронеж: МОДЭК, 1995. – 120 с.
4. Гордон Д. Терапевтические метафоры. – СПб.: Белый кролик, 1995. – 196 с.
5. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Т.Д.Зинкевич-Евстигнеева. – СПб.: Речь, 2008. – 320 с.
6. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Грабенко Т.М. Практикум по креативной терапии. – СПб.: Издательство «Речь», «ТЦ Сфера», 2001. – 320 с.
7. Лэнктон К., Лэнктон С. Волшебные сказки: ориентированные на цель метафоры при лечении взрослых и детей. – Воронеж: МОДЭК, 1996. – 432 с.
8. Миллс Дж., Кроули Р. Терапевтические метафоры для детей и "внутреннего ребенка"/ Пер. с англ. Т.К. Кругловой. — М.: Независимая фирма "Класс", 2000. — 144 с.
9. Пезешкян Н. Торговец и попугай: Восточные истории и психотерапия. М.: Прогресс, 1992. – 238 с.
10. Притчи, сказки, метафоры в развитии ребенка. – СПб.: Речь, 2006. – 296 с.
11. Самошкіна Л.М., Яковенко В.С. Метафора в роботі з дитячими психологічними проблемами: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002 – 40 с.
12. Ткач Р. М. Сказкотерапия детских проблем. — СПб.: Речь; М.: Сфера, 2008. — 118 с.

Додаткова література

1. Алексеев К.И. Метафора как объект исследования в философии и психологии / К.И. Алексеев // Вопросы психологии. – 1996. – № 2. – С. 73–85.
2. Баркер Ф. Использование метафор в психотерапии : Эффективное использование метафор и анекдотов в психотерапии / Филип Баркер ; пер. с англ. И.М. Ребейко, А.А. Рунихина. – Воронеж : Модэк, 1995. – 224 с.
3. Бузунова Л.Г., Талызова Е.П. Сказкотерапия подростков и юношей: разговор о любви и жизни // Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 153 – 157.
4. Бюлер Ш. Сказка и фантазия ребенка. – М.: Наука, 1925. – 321 с.
5. Вачков И.В. Сказкотерапия: Развитие самосознания через психологическую сказку. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Ось-89, 2003. – 144 с.
6. Восточно-славянский фольклор: Слов. науч. и нар. терминологии /Ред кол.: К.П. Кабашников (отв. ред.) и др. – Мн.: Навука і тэхніка, 1993, – 478 с.
7. Дикманн Х. Юнгианский анализ волшебных сказок. Сказание и иносказание. Приложение: Методы аналитической психологии. (Главы из книги) / Ханс Дикманн ; перевод Г.Л. Дроздецкой и В.В. Зеленского ; под общ. ред. В.В. Зеленского. – СПб. : Академический проект, 2000. – 256 с.
8. Дорожевец Т.В. Использование «Сказочных помощников» для активизации внутренних ресурсов ребенка // Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 108 – 120.
9. Доценко Е.Л. Семантическое пространство психотехнической сказки // Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 78 – 87.
10. Ермолаева М.В. Восприятие и переживание сказки – путь от смысла житейского к смыслу духовному // Мир психологии. – 1998. – № 3. – С. 54-60.

11. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. «Особенные» сказки (разновидности сказок в психологическом консультировании) // Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 47 – 71.
12. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Путь к волшебству. Теория и практика сказкотерапии. – СПб.: Златоуст, 1998. – 352 с.
13. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Что такое сказкотерапия? // Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 38 – 46.
14. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Тихонова Е.А. Проективная психодиагностика в сказкотерапии. – СПб.: Издательство «Речь», 2003.
15. Лановик М.Б. Українська усна народна творчість: Підручник / М.Б. Лановик, З.Б. Лановик. – К.: Знання-Прес, 2005.
16. Линецкий Ю.Л. Развивающее занятие со сказками (часть 1) Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 140 – 148.
17. Листин Е.М. Сказка на уроках психологии в начальной школе // Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 126 – 139.
18. Лобачева Е.В., Доценко Е.Л. Диагностика межличностных отношений с помощью проективной сказки // Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 180 – 186.
19. Лобок А.М. Миф как основание детского мышления // Мир психологии. – 1998. – № 3. – С. 122-123.
20. Ломакина Г. Сказкотерапия. Воспитываем, развиваем, освобождаем ребенка от психологических проблем / Г. Ломакина. – М.: Центрполиграф, 2010. – 158 с.
21. Михайлова Е., Зинкевич Т. Как быть волшебницей // Журн. практ. психолога. – 1998. – № 5. – С. 31 – 37.
22. Мосина Е.С. Почему облака превращаются в тучи? Сказкотерапия для детей и родителей. – М.: Генезис, 2012. – 160 с.
23. Музика О.Л. Розвиток здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Олександр Музика, Наталія Никончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 200 с.
24. Наговицин А.Е. Атлас сказочного мира / А.Е. Наговицин, В.И. Пономарева. – М.: Генезис, 2011. – 320 с.
25. Никончук Н.О. Усна народна творчість як засіб ціннісної підтримки-розвитку здібностей у молодшому шкільному віці /В кн. Здібності, творчість. обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О.Моляко, О.Л.Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – С. 183 – 212.
26. Обухов Я.Л. Психология сказки и символадрама // Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 197 – 206.
27. Пермяков Г.Л. От поговорки к сказке. (Заметки по общей теории клише) / Григорий Львович Пермяков. – М. : Наука, 1970. – 240 с.
28. Потебня А.А. Из лекций по теории словесности. Басня. Пословица. Поговорка. – Х.: Гос. изд-во Украины, 1930. – 132 с.
29. Пропп В.Я. Исторические корни волшебной сказки. – М.: Лабиринт, 2000. – 336 с.
30. Пропп В.Я. Морфология волшебной сказки. – М.: Лабиринт, 2001. – 192 с.
31. Пропп В.Я. Поэтика фольклора. Собрание трудов В.Я. Проппа /Сост. А.Н. Мартынова. – М.: Лабиринт, 1998. – 352 с.
32. Психология игры и сказки. Хрестоматия. – М. : АНО «Психологическая электронная библиотека», 2008. – 85 с.
33. Путилов Б.Н. Фольклор и народная культура; In memoriam/ СПб.: Петербургское Востоковедение, 2003.
34. Родари Дж. Грамматика фантазии. – М.: Прогресс, 1990. – 191 с.
35. Соколов Д. Сказки и сказкотерапия. – М.: Класс, 1997. – 160 с.

36. Стишенок И.В. Из гусеницы в бабочку: психологические сказки, притчи, метафоры в индивидуальной и групповой работе. – М.: Генезис, 2012. – 368 с.
37. Стишенок И.В. Сказки в тренинге: коррекция, развитие, личностный рост. – СПб.: Речь, 2006. – С. 10-14.
38. Теория метафоры: Сборник ; пер. с англ., фр., нем., исп., польск. яз. / [под ред. Н.Д. Арутюновой, М.А. Журиной]. – М. : Прогресс, 1990. – 512 с.
39. Трунов Д.Г. Использование метафор в психотерапевтической работе // Журн. практ. психолога. – 1997. – № 1. – С. 14 – 20.
40. Франц М.-Л. фон. Психология сказки. Толкование волшебных сказок. Психологический смысл мотива искупления в волшебной сказке /Пер. с англ. Р.Березовской и К. Бутырина. – СПб.: Б.С.К., 1998. – 360 с.
41. Фридель Л. Образный язык народных сказок /Ленц Фридель ; пер. с нем. Т.М. Большаковой, Л.В. Куниной. – М. : Evidentis, 2000. – 328 с.
42. Фромм Э. Забытый язык. Введение в науку понимания снов, сказок и мифов //Душа человека. – М.: Республика, 1992. – 429 с.
43. Юнг К.Г. Психология бессознательного / Карл Густав Юнг. – М. : АСТ : Канон+, 1998. – 400 с.
44. Ямщикова Н.А. Возвращаясь к сказке (из опыта работы) // Журн. практ. психолога. – 1999. – № 10-11. – С. 172 – 179.

Інформаційні ресурси

1. http://child-stories.chat.ru/book_willy.htm
2. <http://eprints.zu.edu.ua/993/1/01bvmchr.pdf>
3. <http://infoliolib.info/philol/putilov/1.html>
4. <http://padaread.com/?book=38130&pg=1>
5. <http://samopoznanie.ru/schools/skazkoterapiya/>
6. <http://sdo.mgaps.ru/books/KP5/M4/file/6.pdf>
7. http://skazkoterra.ru/upload/library/mills_crowley.pdf
8. <http://www.klex.ru/ggr>
9. <http://www.psychologos.ru/articles/view/skazkoterapiya>
10. http://www.twirpx.com/library/folk/foretales/mudrist_narodna/#group_1070

АЛГОРИТМ РОБОТИ НАД ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИМИ ЗАВДАННЯМИ З ПСИХОЛОГІЇ

(О.Л. МУЗИКА, В.В. ГОРБУНОВА, І.С. ЗАГУРСЬКА, Т.М. МАЙСТРЕНКО)

І. ЕТАП ПЕРВИННОГО АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ															
Порядок дій		Критерії оцінювання та спосіб презентації*													
1.1. Категоріально-термінологічне до визначення проблеми, з якою звернулася до психолога (уточнення проблеми, її переформулювання з використанням базових психологічних категорій, понять та термінів)		Діалогічне формулювання проблеми з дотриманням принципу поваги до людини, яка звернулася за психологічною допомогою. Використання базових категорій, понять та термінів, необхідних для подальшої роботи з проблемою. Доступність переформульованої проблеми для сприймання людини, що звернулася за допомогою. <i>Опис роботи із проблемою у формі діалогу.</i>													
1.2. Формування реалістичних очікувань у людини, яка звернулася за допомогою та визначення напрямків практичної роботи психолога		Виокремлення тих моментів у проблемі, які відносяться та не відносяться до компетенції психолога. Аргументованість вибору напрямку практичної роботи психолога (психодіагностична, консультаційна, корекційно-розвивальна, просвітницько-профілактична та інші види робіт). Конкретність очікувань від роботи психолога. <i>Опис меж компетенції психолога.</i> <table><tr><td><i>Напрямок практичної роботи</i></td><td><i>Обґрунтування</i></td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table> <i>Перелік очікуваних результатів від роботи психолога.</i>		<i>Напрямок практичної роботи</i>	<i>Обґрунтування</i>										
<i>Напрямок практичної роботи</i>	<i>Обґрунтування</i>														
ІІ. ПЛАНОВО-ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП															
2.1. Аналіз власного досвіду виконання подібних завдань при вивченні навчальних дисциплін та проходженні практик		Повнота переліку навчальних дисциплін, модулів та тем, завдань практик, де виконувалися аналогічні або близькі за змістом завдання. <table><tr><td><i>Дисципліна</i></td><td><i>Модуль</i></td><td><i>Тема</i></td><td><i>Зміст питань</i></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> <table><tr><td><i>Назва практики</i></td><td><i>Зміст завдань</i></td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>		<i>Дисципліна</i>	<i>Модуль</i>	<i>Тема</i>	<i>Зміст питань</i>					<i>Назва практики</i>	<i>Зміст завдань</i>		
<i>Дисципліна</i>	<i>Модуль</i>	<i>Тема</i>	<i>Зміст питань</i>												
<i>Назва практики</i>	<i>Зміст завдань</i>														
2.2. Підбір і аналіз літератури та формулювання припущень про причини виникнення проблеми		Наявність всіх видів джерел (довідкова література, монографії, вузькоспеціалізовані статті). Використання електронних каталогів, Internet-ресурсів. Правильність бібліографічного опису. Зазначення основних тез, ідей з конкретних книг чи статей, що дозволяють глибше зрозуміти проблему. Обґрунтованість припущень щодо причин проблеми.													

* Усі матеріали представляйте у презентації, створеній у Power Point

	<table><tr><th>Бібліографічний опис джерела</th><th>Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми</th></tr><tr><td></td><td></td></tr></table> <p>Опис припущень щодо причин виникнення проблеми.</p> <p>Пам'ятайте, що посилання виключно на підручники та конспекти лекцій свідчить про низький фаховий рівень психолога.</p>	Бібліографічний опис джерела	Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми				
Бібліографічний опис джерела	Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми						
<p>2.3. Консультація з фахівцями (в першу чергу це спеціалісти з окремих дотичних до психології галузей (соціологія, психіатрія, педіатрія, дефектологія, правознавство тощо), а також психологи – визнані авторитети в окремих аспектах вашої проблеми)</p>	<p>Аргументоване обґрунтування потреби у консультації фахівця. Визначення фахівців, до яких можна звернутися за консультацією. Повнота переліку та правильність питань для консультації.</p> <table><tr><th>Фахівець</th><th>Обґрунтування необхідності консультації</th><th>Перелік питань</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table> <p>Пам'ятайте, що з учителями, шкільними психологами, працівниками установ та іншими поінформованими особами ви можете просто радитися або уточнювати окремі аспекти проблеми. Консультуватися можна лише з тими, чиї професійні знання апріорі глибші за ваші.</p>	Фахівець	Обґрунтування необхідності консультації	Перелік питань			
Фахівець	Обґрунтування необхідності консультації	Перелік питань					
<p>2.4. Складання розгорнутого плану виконання завдання, підбір методів та аналіз ресурсів</p>	<p>Повнота плану, наявність всіх необхідних етапів. Відповідність методів задачам, що стоять перед психологом на кожному з етапів. Перелік необхідних матеріалів.</p> <table><tr><th>Етап роботи</th><th>Методи та процедури</th><th>Необхідні ресурси</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Етап роботи	Методи та процедури	Необхідні ресурси			
Етап роботи	Методи та процедури	Необхідні ресурси					
<p>2.5. Передбачення проблемних моментів (нерозуміння клієнтом причин проблеми, орієнтація клієнта на швидкий результат, перекладання на психолога відповідальності за вирішення проблеми, провокативна поведінка клієнта (провокація агресії, подвійних стосунків, порушення закону тощо), інші проблемні моменти)</p>	<p>Відповідність виділених проблемних моментів специфіці завдання. Глибина аналізу можливих причин проблемних ситуацій. Продуманість варіантів уникнення проблемних моментів.</p> <table><tr><th>Проблемні моменти</th><th>Причини виникнення</th><th>Шляхи уникнення</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table> <p>Пам'ятайте, що відсутність літератури (те, що ви її не знайшли) чи брак часу (те, що ви не змогли його спланувати) не є проблемними моментами, які стосуються ПОЗ. Професійне життя завжди багатше за навчання, а тому фраза на зразок “ми такого не вчили” також є проблемним моментом, який ПОЗ не стосується.</p>	Проблемні моменти	Причини виникнення	Шляхи уникнення			
Проблемні моменти	Причини виникнення	Шляхи уникнення					
<p>2.6. Підготовка матеріалів, необхідних для виконання</p>	<p>Повнота та якість матеріалів, їх відповідність задачам, що стоять перед психологом.</p>						

завдання (структура первинного інтерв'ю, бланки методик, стимульний матеріал, корекційна програма, програма тренінгу, робочі альбоми для ведучого та учасників тренінгу, інші матеріали)	<i>Представлення матеріалів.</i>
III. ЕТАП ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ	
3.1. Збір емпіричних даних (діагностичне дослідження, експеримент, біографічне дослідження, психосемантичне дослідження, первинне діагностичне інтерв'ю, інші способи дослідження проблеми)	Правильність збору емпіричних даних з використанням обов'язкової методики. Обґрунтованість вибору додаткової методики (якщо такий вибір був). Якість структурування та презентації зібраних матеріалів. <i>Обґрунтування вибору додаткової методики (якщо такий був).</i> <i>Текстове, табличне, графічне представлення отриманих даних.</i>
3.2. Аналіз та інтерпретація отриманих даних	Правильність вибору методів якісного (класифікація, опис окремих випадків, схематизація, типологізація тощо) та кількісного аналізу (описові статистики, кореляційний аналіз, методи статистичного висновку, методи багатовимірної статистики). Відповідність емпіричних даних та зроблених висновків. Глибина та повнота аналізу та інтерпретації отриманих даних. <i>Аналіз та інтерпретація отриманих даних.</i>
3.3. Надання психологічної допомоги* (консультативна бесіда, психотерапевтична робота, тренінгове заняття, розвиваюче заняття, навчаючий експеримент, інші ситуації практичної роботи)	Правильність застосування психологічних технік та методик з дотриманням конкретних вимог, обґрунтованих та описаних їх авторами. Обґрунтованість вибору додаткових технік та методик (якщо такий вибір був). Дотримання принципів професійної етики. <i>Обґрунтування вибору додаткової техніки або процедури (якщо такий був).</i> <i>Опис процесу надання допомоги.</i>
IV. ЗВІТНО-ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП	
4.1. Представлення результатів людині, яка звернулася із запитом (висновок за результатами дослідження, підсумкова консультативна бесіда, звіт за результатами тренінгової роботи, виступ на батьківських зборах, перед виробничим колективом, інші варіанти представлення результатів)	Правильність та обґрунтованість висновків. Якість оформлення звіту, повідомлення, діагностичного висновку тощо. Узгодження очікувань (пункт 1.2.) і отриманих результатів. <i>Діалогічне представлення результатів роботи замовнику чи клієнту з використанням табличних, графічних, відео матеріалів тощо.</i>

* пункт може бути пропущений з огляду на особливості завдання

V. ЕТАП САМОАНАЛІЗУ, ГРУПОВОЇ РЕФЛЕКСІЇ ТА САМОРОЗВИТКУ

Навчально-професійні вміння	Складові навчально-професійних умінь (субуміння, дії та операції)	Самооцінка навчально-професійних умінь	Як референтні особи оцінили б мої вміння				Оцінка групи	Професійно-важливі якості (властивості особистості)	Самооцінка професійно-важливих якостей	Як референтні особи оцінили б мої професійно-важливі якості				Оцінка групи
			викладач	одногрупни		інша особа				викладач	одногрупни		інша особа	
				+	-						+	-		
Проводити категоріально-термінологічне до визначення проблеми	володіння категоріально-термінологічним апаратом							теоретично-професійне мислення						
	мовленнєві та інтерпретаційні вміння							чутливість						
	вміння вести діалог							комунікабельність						
	спонукати клієнта до рефлексії							толерантність						
	доступно пояснювати психологічні терміни							антиципація						
	підтримувати зворотній зв'язок							неупередженість						
	виокремлювати конкретну психологічну проблему з клієнтського запиту													
Формувати реалістичні очікування	аналізувати очікування клієнта на предмет реалістичності							професійна інтуїція						
	вміння пояснити клієнту межі власної професійної компетенції							комунікабельність						

	<i>визначати здатність клієнта об'єктивно оцінювати свій стан</i>							<i>діалогічність</i>						
	<i>визначати міру участі клієнта у роботі над проблемою</i>							<i>переконливість</i>						
	<i>окреслювати межі очікувань та відповідальності клієнта і психолога</i>							<i>принциповість</i>						
Визначати напрямки майбутньої практичної роботи	<i>визначати власні можливості і вміння для вирішення проблеми</i>							<i>професійна компетентність</i>						
	<i>співвідносити клієнтський запит з напрямками практичної роботи</i>							<i>адекватна професійна самооцінка</i>						
	<i>аналізувати ресурсні можливості клієнта</i>							<i>прагматизм</i>						
Аналізувати власний досвід подібної роботи	<i>актуалізовувати власний професійно важливий досвід</i>							<i>системність мислення</i>						
	<i>визначати дотичні до проблеми теми та модулі з вивчених дисциплін</i>							<i>професійна рефлексія</i>						
	<i>виокремлювати раніше сформовані вміння, необхідні для виконання завдання</i>							<i>уважність до власного досвіду</i>						
Підбирати та аналізувати літературу	<i>працювати з електронними та паперовими каталогами</i>							<i>педантичність</i>						
	<i>користуватися пошуковими Інтернет-системами</i>							<i>грамотність</i>						
	<i>стисло виокремлювати головні ідеї з опрацьованих джерел</i>							<i>аналітичність мислення</i>						
	<i>аналізувати проблему з точки зору теоретичних та прикладних аспектів</i>							<i>системність мислення</i>						
	<i>оцінювати джерела з точки зору їх наукової та прикладної цінності</i>							<i>ерудованість</i>						

	<i>правильно оформлювати бібліографію та посилання</i>													
Формулювати припущення про причини виникнення проблеми	<i>зіставляти опрацьований матеріал з проблемою клієнта</i>								<i>когнітивна складність</i>					
	<i>зіставляти ймовірні причини проблеми з конкретною ситуацією</i>								<i>професійна уява</i>					
	<i>вибирати найімовірніші причини виникнення проблеми</i>								<i>раціональність</i>					
									<i>логічність мислення</i>					
Планувати та проводити консультації з фахівцями	<i>визначати коло питань, вирішення яких потребує вузькоспеціалізованих знань</i>								<i>готовність вчитися</i>					
	<i>визначати коло фахівців, які можуть надати потрібну консультацію</i>								<i>адекватна професійна самооцінка</i>					
	<i>встановлювати та підтримувати професійні контакти з фахівцями</i>								<i>готовність до співпраці</i>					
Складати розгорнутий план виконання завдання	<i>визначати етапність роботи та логічну послідовність її виконання</i>								<i>прогностичність</i>					
	<i>формулювати завдання та підзавдання на кожному з етапів роботи</i>								<i>системність мислення</i>					
	<i>прогнозувати результат кожного з етапів роботи</i>								<i>далекоглядність</i>					
	<i>вносити корективи (при потребі) в робочі гіпотези</i>								<i>реалістичність</i>					
Підбирати методи та аналізувати ресурси	<i>обирати методи, які можуть бути використані для виконання завдання</i>								<i>компетентність</i>					
	<i>оцінювати власну готовність використовувати обрані методи</i>								<i>ретельність</i>					
	<i>конструювати комплексну методiku на основі обраних методів, вправ, технік..</i>								<i>прогностичне мислення</i>					

	<i>дотримуватись авторських прав</i>							<i>вимогливість до себе</i>						
Передбачати проблемні моменти	<i>відносити запит клієнта до певного класу проблем</i>							<i>критичність мислення</i>						
	<i>розрізняти текст і підтекст клієнтського запиту</i>							<i>винахідливість</i>						
	<i>реалістично оцінювати поточну ситуацію професійної взаємодії</i>							<i>ситуаційна гнучкість</i>						
	<i>прогнозувати і попереджувати розвиток конфліктних стосунків</i>							<i>самоконтроль</i>						
	<i>створювати реалістичний психологічний портрет клієнта</i>													
Готувати необхідні матеріали	<i>використовувати ПК для підготовки стимульних та аналітичних матеріалів</i>							<i>дисциплінованість</i>						
	<i>користуватися заздалегідь підготовленими базами психологічних методик</i>							<i>грамотність</i>						
	<i>перевіряти матеріали за критеріями грамотності та естетичності</i>							<i>акуратність</i>						
Збирати емпіричні дані	<i>створювати робочу атмосферу</i>							<i>спостережливість</i>						
	<i>організовувати взаємодію з клієнтом відповідно до ситуації збору даних</i>							<i>пунктуальність</i>						
	<i>давати чіткі інструкції</i>							<i>акуратність</i>						
	<i>використовувати відповідні способи фіксації даних (протоколи, відеозаписи..)</i>							<i>об'єктивність</i>						
	<i>систематизувати емпіричні дані</i>							<i>цілеспрямованість</i>						
Аналізувати та інтерпретувати отримані дані	<i>використовувати кількісні методи аналізу даних</i>							<i>синтетичність мислення</i>						
	<i>користуватися комп'ютерними статистичними програмами</i>							<i>зібраність</i>						

Методичні рекомендації до навчальної дисципліни “Соціально-психологічний практикум”
для студентів спеціальності 053 “Психологія” соціально-психологічного факультету

	<i>робити якісний аналіз отриманих даних (типологізація, психологічна казуїстика)</i>							<i>педантичність</i>						
	<i>тлумачити отримані дані, застосовуючи методи інтерпретації</i>							<i>наукова чесність</i>						
	<i>робити психологічні прогнози</i>							<i>правдивість</i>						
Надавати психологічну допомогу	<i>визначати мету психологічної допомоги та зіставляти її з очікуваннями клієнта</i>							<i>відповідальність</i>						
	<i>спонукати клієнта до використання особистісних ресурсів</i>							<i>тактовність</i>						
	<i>володіти обов'язковим мінімальним набором психологічних вправ та технік</i>							<i>конгруентність</i>						
	<i>використовувати апробовані техніки надання психологічної допомоги</i>							<i>емоційна стійкість</i>						
Представляти результати роботи	<i>представляти результати дослідження за допомогою Power Point, Excel тощо</i>							<i>толерантність</i>						
	<i>оцінювати рівень розуміння клієнтом інформації</i>							<i>оперативність</i>						
	<i>коректно повідомляти результати роботи</i>							<i>впевненість</i>						
	<i>наголошувати на важливій для розв'язання проблеми інформації</i>							<i>відповідальність</i>						
	<i>порівнювати та узгоджувати результати роботи з очікуваннями</i>							<i>тактовність</i>						
	<i>розробляти з клієнтом програму подальших дій, в тому числі й з саморозвитку</i>													

Підсумкова рефлексія позитивних моментів (подумайте та напишіть, що саме вдалося зробити, чого досягти, від чого отримати професійне задоволення)

Програма саморозвитку (позначте (обведіть кружечком) ті дії, операції, які б ви хотіли удосконалити та особистісні якості, які б ви хотіли розвинути; виберіть та максимально конкретизуйте три з них і побудуйте програму саморозвитку з термінами та критеріями самоконтролю).

Складові навчально-професійних умінь та професійно важливі якості, які потрібно було б розвинути	В чому полягали труднощі	План заходів для саморозвитку	Терміни	Критерії самоконтролю

ЗМІСТ

Вступ	3
Опис навчальної дисципліни	5
Структура навчальної дисципліни.....	6
Рекомендації до організації самостійної та індивідуальної роботи	8
Модуль 1.	12
<i>Умови отримання оцінки за Модуль 1</i>	12
<i>Лекційний курс</i>	13
<i>Практичний курс</i>	14
Модуль 2.	20
<i>Умови отримання оцінки за Модуль 2</i>	20
<i>Практичний курс</i>	21
Модуль 3.	27
<i>Умови отримання оцінки за Модуль 3</i>	27
<i>Практичний курс</i>	28
Модуль 4.	34
<i>Умови отримання оцінки за Модуль 4</i>	34
<i>Практичний курс</i>	35
<i>Тема для самостійного опрацювання</i>	41
Вимоги і завдання до ПМР та заліку.....	43
Підсумкова оцінка за залік.....	45
Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.....	46
Критерії оцінювання ПМР та заліку.....	50
Шкала оцінювання: національна та ECTS.....	51
Література до навчальної дисципліни	52
Алгоритм роботи над професійно-орієнтованим завданням з психології.....	55